

Storfjord kommune

RÅDMANNENS
FORSLAG
13.11.2013

BUDSJETT 2014 ØKONOMIPLAN 2014-2017

...hvert bidrag teller...

Innhold

1 Innledning.....	4
2 Utviklingen i Storfjordsamfunnet.....	8
2.1 Tilrettelegging.....	8
2.1.1 Mål og strategier.....	9
2.1.2 Prioriterte innsatsområder.....	9
2.1.3 Styringsindikatorer.....	10
2.2 Folkehelse og tidlig innsats.....	10
2.2.2 Mål og strategier.....	11
2.2.3 Prioriterte innsatsområder.....	11
2.1.3 Styringsindikatorer.....	12
2.3 Verdibevaring.....	12
2.3.1 Mål og strategier.....	12
2.3.2 Prioriterte innsatsområder.....	12
2.3.3 Styringsindikatorer.....	13
2.4 En handlekraftig organisasjon.....	13
2.4.2 Mål og strategier.....	14
2.4.3 Prioriterte innsatsområder.....	14
2.4.4 Styringsindikatorer.....	14
3 Økonomiske forutsetninger.....	15
3.1 Frie inntekter.....	15
3.1.1 Nasjonale forutsetninger.....	15
3.1.2 Lokale forutsetninger.....	16
3.2 Andre inntekter.....	17
3.2.1 Egenbetalinger for kommunale tjenester.....	17
3.2.2 Momsrefusjoner investeringer.....	17
3.2.3 Momsrefusjoner drift.....	17
3.2.4 Konesjonskraftinntekt.....	18
3.2.5 Eiendomsskatt.....	18
3.2 Lønns-, pris- og renteforutsetninger.....	19
3.3.1 Lønns- og prisforutsetninger.....	19
3.3.2 Renteforutsetninger.....	19
3.4 Pensjon og premieavvik.....	20
3.5 Investeringer og finansiering.....	20
3.5.1 Hovedprioriteringer investering.....	21
3.5.2 Beskrivelse av investeringstiltak i økonomiplanperioden.....	22
4 Hovedoversikt drift og investering.....	26
4.1 Drift.....	26
4.2 Investeringer.....	27
5 Budsjettkommentarer.....	28
5.1 Politikk.....	28
5.1.1 Status.....	28
5.1.2 Muligheter og tiltak.....	28
5.2 Sentraladministrasjon.....	28
5.2.1 Status.....	28
5.2.2 Muligheter og tiltak.....	29

5.3 Oppvekst og kultur	29
5.3.1 Status.....	29
5.3.2 Muligheter og tiltak.....	30
5.4 Helse- og omsorg	31
5.4.1 Status.....	31
5.4.2 Muligheter og tiltak.....	32
5.5 Næring.....	33
5.5.1 Status.....	33
5.5.2 Muligheter og tiltak.....	33
5.6 Plan- og drift	34
5.6.1 Status.....	34
5.6.2 Muligheter og tiltak.....	34
6 Utvalgte Kostra nøkkeltall	36
7 Målstyring.....	37
7.1 Mål og resultater	37
7.1.2 Målsetting med styringssystemet	37
7.1.3 Roller og ansvar	37
7.1.4 Årshjulet for Storfjord kommune	38

1 Innledning

Økonomiplan og årsbudsjett

Økonomiplanen er en overordnet økonomisk plan for kommende fireårsperiode. Den er forutsatt å være et politisk strategisk verktøy som skal bidra til en kommunal drift preget av langsiktighet og forutsigbarhet. Derigjennom skal den sikre kostnadseffektive tjenester til kommunens innbyggere.

Økonomiplanen har sin basis i vedtatt årsbudsjett for inneværende år og første år i planen er kommende årsbudsjett. I årsbudsjettet vedtas de budsjettmessige bevilgninger ut fra politiske prioriteringer og hva som er påregnelige utgifter og inntekter i budsjettåret. Økonomiplanen omfatter drift og investering og angir styringsretning.

Statlige føringer og demografiprognoser er sentrale elementer i framskrivning av inntektsrammen i fireårsperioden.

Målet er at økonomiplanen skal legge grunnlaget for en kommuneøkonomi med handlefrihet, langsiktighet og økonomisk soliditet.

Storfjord kommune har høyere inntekter enn sammenlignbare kommuner, som til nå i stor grad er brukt til å opprettholde et høyt driftsnivå. Selv om kommunen har større inntekter (kraftinntekter) fremstår økonomien som hardt presset. Vi har til nå hatt en økonomi hvor alt av tilgjengelige midler har vært bundet opp i drift. I kommende økonomiplanperiode legger imidlertid rådmannen opp til avsetninger til disposisjonsfond som følge av reduksjon i driftsnivået.

Plangrunnlag

I økonomiplanen inngår kommunens handlingsdel for perioden 2014-2017. Storfjord kommune har ikke en oppdatert arealplan, men dette arbeidet er nå oppstartet av Nord-Troms plankontor. Kommuneplanens samfunnsdel med ni overordna målsetninger, som ble vedtatt i november 2011, har dannet premisser for mål og strategier. Arbeidet med å revidere

samfunnsdelen er planlagt oppstartet i 2014-15. Kommunens økonomiske situasjon preger denne økonomiplanen. Økonomiplanen i perioden 2014-2017 har en handlingsdel med størst vekt på økonomiske forutsetninger og kvalitative mål for etater og avdelinger. Det legges opp til at kommunen skal rullere handlingsdelen med økonomiplan hvert år, slik at økonomiplan for kommende år i større grad skal bli utarbeidet med utgangspunkt i kommuneplanens arealdel og samfunnsdel.

Økonomisk situasjon

Budsjett og økonomiplan som nå legges frem er preget av den økonomiske situasjon kommunen befinner seg i. Dagens drift er presset og økende etterspørsel etter kommunale tjenester vil forsterke presset. Vi står overfor et større investeringsbehov innen omsorgstjenesten for å imøtekomme forventninger om en fremtidsrettet innordning av kommunal tjenesteproduksjon.

Kommunen har en svært begrenset økonomisk handlefrihet eller investeringsevne. Investeringsevne må skapes ved å gjennomføre reduksjoner i driftsrammene slik at vi vil være i stand til å gjennomføre nødvendige investeringer.

Omstillings- og effektiviseringsprosesser har pågått siden 2012, og dette arbeidet må fortsette med målsetting om ytterligere å identifisere og realisere tiltak som i sum vil gi økonomiske gevinster. Derfor bør man være forberedt på at dette vil bety endringer for hvordan kommunen innretter sin tjenesteproduksjon. Det er fortsatt nødvendig å se på nivået av den samlede kommunale tjeneste-produksjonen.

Fylkesmannen har veiledet kommunen ved flere anledninger for å skape forståelse for nødvendige tiltak som må til for å komme i økonomisk balanse. Det er klar henstilling om at kommunestyret må vurdere å ta i bruk ubenyttet inntektspotensiale, og vurdere varige kostnadsreduksjoner innenfor områder der

kommunen bruker langt mer penger enn sammenlignbare kommuner.

Rådmannen mener flere tiltak har potensial og foreslår følgende:

- a) Innføring av eiendomsskatt fra 2015, med nødvendige forberedelser i 2014
- b) Endring av struktur innen pleie og omsorg da kommunen har to sykehjem å drifte samt godt utbygd hjemmetjeneste.
- c) Reduksjon i tjenesteomfang tilsvarende flere stillinger i alle sektorer og avdelinger.
- d) Endring av skolestruktur starter i 2017 – med en ungdomsskole på Hatteng - da antall elever vil reduseres de kommende år.
- e) Fokus på inntektssiden med gebyrøkninger, økte egenandeler og økt foreldrebetaling, samt innkrevning av tap på fordringer.
- f) Storfjord kommune skal initiere til økt interkommunalt samarbeid.
- g) Fokus på realistisk budsjett og påfølgende budsjett disiplin.

Kommunen er i ferd med å få bedre kontroll over den økonomiske balansen. Dette er et resultat av flere tiltak, men særlig kommunestyrets vedtak om å drifte ett sykehjem i 2013. Dette har hatt direkte økonomisk effekt ved reduserte driftskostnader. Storfjord kommune - på linje med mange andre kommuner i Norge - står overfor nye økonomiske utfordringer der pensjonsreformen, økt renteutvikling og momskompensasjon fra investering til drift er sentrale faktorer som kommer til å påvirke kommunens økonomiske situasjon i tiden framover. I tillegg har kommunen en forpliktende plan for nedbetaling av tidligere års underskudd, som gjør at det må settes av betydelige driftsmidler fra 2014 til 2017 for å kunne følge betalingsplan for vårt akkumulerte underskudd på om lag kr 17 millioner.

Driftssituasjonen

Storfjord kommune hadde i flere år svært høye kraftinntekter, særlig i årene 2008 og 2009, som da ga høyt inntektsnivå. Dette bidro til at

kommunen etablerte et høyt nivå på kommunal tjenesteproduksjon. Fra 2011-2013 falt kommunens kraftinntekter med om lag kr 7-9 millioner sammenlignet med inntekten fra 2009 som var på om lag kr 13 millioner. I årene etter, særlig fra 2012, har arbeidet pågått med å redusere omfanget av tjenester - med påfølgende stillingsreduksjoner - for å redusere driftsbudsjettene. Foruten dette har vedlikehold av bygningsmasse og infrastruktur blitt holdt på et minimum. Dette påvirker dagens driftssituasjon.

Investeringsprogram

Gjeldsveksten har vokst og det er grunn til å ha oppmerksomhet på samlet gjeldsbyrde.

Det er lagt fram forslag til investeringsprogram som i hovedsak dreier seg om flere mindre tiltak, herunder bl.a. tiltak for å lukke brann-tekniske avvik, foruten det mest kostnads-krevende tiltaket - Skibotn sentrumsplan. Sistnevnte drar opp investeringskostnadene da den representerer kommunens egenandel. Statens vegvesen går inn med om lag kr 28 millioner i prosjektet. Dersom Storfjord kommune ikke dekker egenandelen, vil prosjektet i sin helhet utgå i NTP for denne gang.

Kommunestyret har vedtatt at det skal være ett sykehjem i kommunen. Rådmannen skal i 2014 legge fram sak med forslag til langsiktig løsning for å møte kapasitetsutfordringene for sykehjemsplasser. Saken er i prosess i administrasjonen. Investeringskostnader for bygging/utvidelse av Skibotn omsorgssenter er foreløpig tatt ut av investeringsprogrammet, men vil legges inn igjen da kommende vedtak om langsiktig løsning og kostnadsbilde er klart.

Investeringssevne

Investeringsprogrammet reduseres i kommende økonomiplanperiode, med unntak fra 2015 da kostnads-krevende tiltak som Skibotn sentrumsplan må fullføres og Skibotn avløpsrensing må iverksettes iht. pålegg om rensing. I tillegg er tiltak om utvidelse av Oteren barnehage inne i planen. Dette til sammen utgjør en betydelig økning fra 2014.

Dette kan fremstå som ekspansivt sett i forhold til den økonomiske situasjon kommunen er i. Vi har en svært begrenset investeringsevne.

Investeringsevne må skapes gjennom effektivisering og omstilling av driften. Det er rådmannens vurdering at investeringsevne må skapes før investering iverksettes.

Gjennomføring av investeringsprogrammet forutsetter at kommunen klarer å gjennomføre effektivisering/omstilling samt innføre eiendomsskatt som skissert i økonomiplanforslaget. Dette for å kunne avsette driftsmidler til kapitalkostnader.

Tendenser og utfordringer

Målsettingen i Storfjord kommune er ikke å ha høyere sykefravær enn 7,5 %. Så langt i 2013 viser fraværstallene 10,84 % i 1.kvartal, 9,57 % i 2. kvartal og 6,34 % i 3.kvartal. Det har i 2013 vært utstrakt fokus på arbeidet med å øke jobbnærværet. Det vil også i kommende periode fortsatt være fokus på økt jobbnærvær, lederoppfølging og arbeidsmiljø.

Det vil på plansiden i kommunen være utfordringer i kommende periode. Arbeidet med kommunens arealplan må ferdigstilles i første del av økonomiplanperioden. Dette arbeidet ivaretas av Nord-Troms plankontor. Storfjord kommune er med i det interkommunale samarbeidet. Foruten arealplan er det samtidig en rekke planer/tiltak som vil få innvirkning på plansiden, herunder økt tilgang på boligtomter, arbeid knyttet til utnyttelse av tunnelmasser, bygging av 420 kV linje mellom Balsfjord og Hammerfest og mulig etablering av vannkraftverk og vindmøllepark i Skibotndalen.

Innenfor vann og avløp har kommunen også utfordringer. Enkeltdeler i kommunen ble i forrige planperiode utbedret, og avløp i Skibotn skal utbedres i første del i kommende planperiode. Det er imidlertid behov for en helhetlig plan på området med hensyn til forsyningssikkerhet og kvalitet. Med stor sannsynlighet vil det i løpet av perioden også komme en nasjonal satsning på området, da det viser seg at kommunene i Norge generelt har store etterslep, gamle anlegg og dårlig forsyningssikkerhet innen vann og avløp.

Innen helse og omsorg kom det vesentlige endringer ved innføring av samhandlingsreformen, da kommunen fikk et langt større ansvar for folkehelsearbeid samt betalingsplikt for medisinsk behandling og utskrivningsklare pasienter. Samhandlingsreformen legger opp til at kommunene tar over flere oppgaver ved forebygging og at behandlingene kan skje nærmere der pasientene bor. Storfjord kommune har så langt lyktes godt i å møte samhandlingsreformen og det som er kommunens ansvar. Det legges opp til de samme gode resultatene, både ift innsats og økonomi, utover i økonomiplanperioden.

Storfjord kommune som tjenesteleverandør

Storfjord kommune er ikke unik i forhold andre kommuner om å ha utfordringer, men det er hvordan vi møter disse utfordringene, og hvilke tiltak som iverksettes, som skaper handlingsrom for kommunen som tjenesteleverandør i framtida. At betydelige grep må gjøres kjenner vi til – hvilke er opp til folkevalgte å avgjøre. Rådmannen legger fram forslag med flere muligheter, sett i perspektiv av økonomiplanperioden og målet med å skape økonomisk handlingsrom.

Storfjord som kraftkommune har betydelig mer inntekter enn mange andre kommuner i Norge, vi har full barnehagedekning, ingen venter i kø for å få sykehjemsplass og vi har bemerket oss som årets UKM-kommune i 2012 for å nevne noe.

Dette kommer ikke av seg selv, det skjer svært mye positivt i Storfjord, og kommunen har et stort omfang av tjenestene vi hver dag leverer. Derfor bør kanskje spesielt to prosjekter trekkes fram, blant mange andre, i favør av dette: Omdømmeprojektet og Storfjord språksenter. Dette fremhever dynamikken og det positive som befolkningen i kommunen står for.

For selv om det er mange utfordringer i kommunen er det svært viktig å få en bevisstgjøring rundt alle de gode tjenestene som faktisk leveres. Dette er et ansvar som påligger både politikere og kommunalt ansatte.

2 Utviklingen i Storfjordsamfunnet

Rådmannen fremhever fire utfordrings- og innsatsområder som foreslås særskilt prioritert i kommende økonomi-planperiode. Til hvert område hører et utfordringsbilde med mål og strategier som beskriver retningsvalgene, etterfulgt av særlige prioriteringer som viser hvordan retningsvalgene skal følges opp gjennom tiltak. Styringskort angir hvorvidt de prioriterte innsatsområdene bidrar til ønsket måloppnåelse.

De fire utfordrings- og innsatsområdene er:

- God tilrettelegging for en økende befolkning
- Folkehelse og tidlig innsats
- Verdibevaring
- En handlekraftig organisasjon med service på dagsorden.

Mål og strategier for å møte utfordringene i perioden 2014–2017 bygger på gjeldende planer og planprosesser.

2.1 Tilrettelegging

Befolkningsutvikling

Flyttestrømmene går i hovedsak dit arbeidsplassene og boligene finnes, likevel viser befolkningsutviklingen i Storfjord et stabilt folketall. Befolknings-sammensetningen viser imidlertid en økning av eldre innbyggere og færre unge. Endringer i befolkningssammensetningen har betydning for boligetterterspørsel og kommunale tjenester.

Befolkningsframskrivning

For andelen unge fra 0-24 år vil det kunne gi en svak nedgang i antall unge i økonomiplanperioden. For aldersgruppen 25-34 år gir det en svak økning. For aldersgruppen 35-44 år ser vi en reduksjon på minus 20 i perioden, mens i alderen 45-69 år stabiliseres reduksjonen. Vi ser igjen en økning i antall eldre i alderen 70-79 år. For alderen 80 år og eldre ser vi en svak økning i SSB's framskrivning.

Storfjord kommune	2014	2015	2016	2017
0-24 år	569	566	564	565
25-34 år	175	176	177	178
35-44 år	228	219	215	208
45-69 år	725	728	724	728
70-79 år	142	144	155	164
80 år eller eldre	74	79	80	81

Tabell 2.1 viser lokal befolkningsframskriving for planperioden 2014–2017. Kilde SSB.

Prognosene for utvikling i eldregruppene er sikrere enn for de øvrige aldersgruppene. Antallet eldre øker fra og med 2014 slik det fremkommer i aldersframskrivningen i tabell under

Alder	2014	2016	2018	2020	2022	2024
41 – 50	240	238	219	222	208	197
51 – 60	291	279	258	246	244	243
61 – 66	212	193	190	189	180	154
67 – 80	227	265	311	331	350	391
81 – 100	61	70	79	86	94	99
SUM	1887	1869	1870	1865	1860	1849

Tabell 2.2 viser aldersframskriving for planperioden og frem til 2024. Kilde SSB.

Storfjord kommune må forberede seg på at det vil bli økt behov for tjenester innen pleie og omsorg med et press på antall sykehjemsplasser.

Storfjord kommune har i 2012 og 2013 bosatt så langt 9 flyktninger. Kommunestyret vedtok i 2012 å bosette inntil 10 flyktninger. Rådmannen legger opp til å bosette flere flyktninger i 2014. Det er naturlig begrensning i antall bosettinger da kommunen per tiden mangler boliger. Imidlertid er det igangsatt et arbeid som tar for seg boligutfordringer i Storfjord.

Gjennomsnittsalderen til kommunens ansatte er forholdsvis høy, noe som både gir muligheter og begrensninger. Muligheter for nyrekruttering er bra, men det er også viktig å ha fokus på beholdningsdimensjonen for kontinuitet, kjennskap og stabilitet.

I første del av økonomiplanperioden er det ikke forventet en vesentlig økning i antall barn i aldersgruppen 0-5 år, men dette kan komme til å endre seg. Andelen barn i barnehage er stor i dag. Storfjord kommune har tilstrekkelig med barnehageplasser. Det er ikke behov for å utvide barnehagene mht antall plasser totalt sett i kommunen, men i indre del av Storfjord vil det være behov for å utvide kapasiteten i Oteren barnehage ift antall barn som slutter vs. barn som kommer inn. Utvidelse av barnehagen for flere plasser er ikke ivarettatt i investeringsprogrammet i kommende økonomiplanperiode. Imidlertid er utvidelse av Oteren barnehage med personalrom/ arbeidsrom inne i planperioden i 2015.

2.1.1 Mål og strategier

En balansert befolknings sammensetning – uten demografisk, sosioøkonomisk eller etnisk segregering – er et viktig mål når kommunen skal tilrettelegge for en raskere befolkningsvekst gjennom økt boligbygging. Tilbudet av tomter og boliger må være tilgjengelig og byggeklare slik at etablering kan skje raskt. Boligene må også ha en hensiktsmessig sammensetning.

Kommunen skal legge til rette for boligbygging gjennom effektiv planlegging ved å være en forutsigbar samarbeids- og avtalepart. Fremdrift i planavklaring og utbygging avhenger av tilstrekkelig plankapasitet.

Rådmannen vil særlig vektlegge samarbeid med private aktører og tett dialog med Husbanken for å møte boligutfordringene i kommunen. Inspirasjon er hentet fra ”Hamarøymodellen”. Storfjord må finne sin modell.

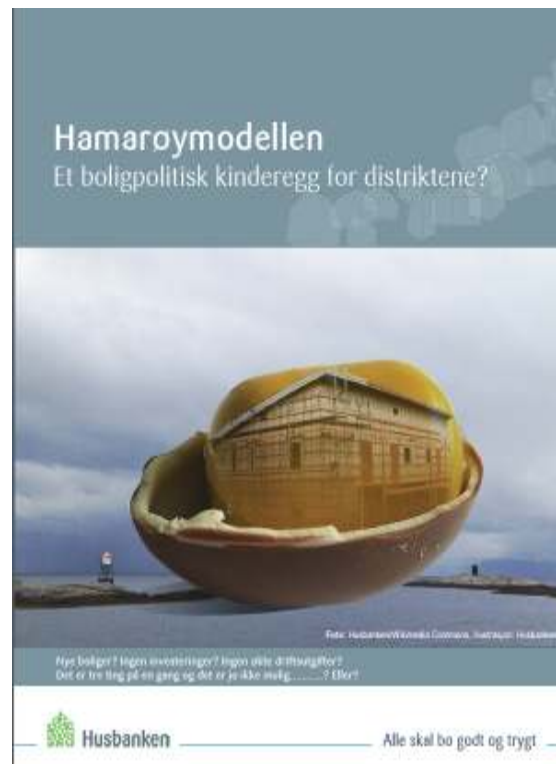
2.1.2 Prioriterte innsatsområder

Økt boligbygging og samarbeid med private aktører

Rådmannen anbefaler samarbeid med private utbyggere for å møte kommunens boligutfordringer, i samarbeid med Husbanken. Da Storfjord kommune ikke har økonomisk bæreevne til å skaffe flere kommunale boliger i kommende planperiode, foreslår rådmannen at Storfjord kommune gjennom nye avtalemønstre og samarbeid bidrar til økt boligbygging i sentrale deler av kommunen.

«Hamarøymodellen» kan være til inspirasjon for hvordan Storfjord kan innrette sin videre aktivitet for å bidra til å øke boligmassen i kommunen, i samarbeid med private.

Husbanken kaller Hamarøymodellen for et boligpolitisk ”kinderegg” for distriktene, og Husbanken har stilt opp med tilskuddsmidler, dermed har de bidratt til at prosjektene har vært realiserbare.

Hamarøy kommune har klart å skaffe 40 nye boliger uten å øke kommunens boligmasse og uten økte driftsutgifter. Det er tre ting på en gang - derav betegnelsen «distriktspolitisk kinderegg».

På linje med Hamarøy, vil det også i Storfjord være utfordrende å legge til rette for næringsutvikling uten å kunne tilby boliger. Det holder ikke å legge til rette for næringsutvikling om vi skal få flere innbyggere til å slå seg ned i kommunen. Finner ikke arbeidsinnflytterne seg bolig, vil veien for å flytte virksomheten til annen kommune være kort, evt. at næringsveksten gir økt innpendling, mens nabokommunene stikker av med befolkningsveksten.

Gjennom samarbeid med private kan kommunen legge til rette for boligbygging, tilby personer med særskilte behov, flyktninger og andre, tilbud om tilpassede boliger. Dette vil videre gi folkevekst i Storfjord.

Det er en viktig kommunal oppgave å bidra til å utløse kompliserte prosjekter, selv om arbeidet er ressurskrevende med oppfølging.

Økt arealtilgang for offentlige og private formål

I utgangspunktet har Storfjord kommune begrensninger som omfatter store deler av arealet i kommunen ift skred og flodbølge fra Nordnesfjellet. Kart fra NGI illustrerer rasutsatte områder med fargede felt. Disse feltene er mange. Imidlertid kan vi ikke la dette være begrensende for videre utvikling av Storfjordsamfunnet. Kommunen bør aktivt jobbe opp mot myndighetene for å peke på utfordringene slik det er i dag.

I det pågående arbeidet med kommuneplanens arealdel må sikring av mer langsiktige arealbehov og gode innspill til arealdelen ivaretas.

2.1.3 Styringsindikatorer

Tilrettelegging for befolkningsutvikling

Mål/strategier	Indikatorer	Retning
Dekke boligbehovet - antall og str.	Måles i antall ferdigstilte boliger	Minst 8 pr år
Tilrettelegge for flere boliger	Det skal i kommunens arealplan fremkomme flere attraktive områder for boligbygging	Definere områder og følge opp

2.2 Folkehelse og tidlig innsats

Bredde i brukerbehov og tjenester

Behovet for kommunale tjenester endres med befolkningsutviklingen og sosiale og økonomiske forhold. Det er høye forventninger til tjenestene både med hensyn til kvalitet, volum og individuell tilpasning. En aldrende befolkning gir økning i antallet innbyggere med kroniske og sammensatte sykdommer.

Det er en stor utfordring å skaffe utleieboliger til ulike målgrupper som økonomisk

vanskeligstilte, psykisk utviklingshemmede, rusmisbrukere, psykisk syke, unge funksjonshemmede og flyktninger. Etterspørselen er større enn tilgangen på boliger. Bruken av midlertidige botilbud øker. Det stramme boligmarkedet forsterker disse utfordringene.

Samhandlingsreformen vil framover utløse behov for økte og nye kommunale tjenester. Det er ennå uklart hvilke løsninger staten vil legge til grunn for innføring av psykisk helsevern og rus i samhandlingsreformen.

Folkehelsearbeid, tidlig innsats, rehabilitering og hjelp til selvhjelp bør prioriteres for å bidra til god livskvalitet og til at tjenestebehovet ikke skal øke mer enn nødvendig. Samtidig vil det i enkelttilfeller oftere være nødvendig å tilrettelegge for tilbud utover det ordinære tjenestetilbudet grunnet kompleksiteten i enkelte brukers behov.

De kommunale helse- og omsorgstjenestene er særlig konsentrert om yngre brukere med svært sammensatte behov og de eldste eldre med behov for heldøgntjenester. Tiden fram til 2018 må nyttes til tiltak som setter kommunen i stand til å møte veksten i antall eldre på en god måte. Barn og unge er hovedmålgruppen i folkehelsearbeidet. God helse gjennom hele livet er avhengig av en god start i barnehage og skole. Kvalitet og innhold i barnehage og skole har stor betydning for læring, mestring samt god fysisk og psykisk helse.

Det må være tverrfaglig fokus i retning av tidligere innsats, folkehelse og aktiv aldring for å møte disse utfordringer framover.

2.2.2 Mål og strategier

Overordnede mål er:

- Mestring og god helse gjennom hele livet
- Utsetting av behovet for omfattende omsorgstjenester blant eldre
- God bolig i et godt bomiljø for alle.

Den økonomiske og personalmessige innsatsen i denne planperioden må reduseres noe på grunn av kommunens økonomiske situasjon. Storfjord kommune har hatt et høyere aktivitetsnivå innen disse tjenestene enn sammenlignbare

kommuner. Ved nedtak av tjenestenivået i kommende planperiode, vil likevel tjenesteomfanget være både forsvarlig og godt, men det medfører endringer for hvordan vi jobber.

Ved stabilisering av tjenestenivået kommer kommunale tjenester innen dette området å være tilpasset en voksende befolkning og økende krav til kvalitet og service. Gode tjenester over tid krever styrket evne til endring og innovasjon. Rådmannen foreslår derfor i denne planperioden å fokusere på helhetlig plan for helse og omsorg, kvalitetsforbedringer og forbedret internkontroll. Til deler av dette skal det bl.a. søkes om eksterne midler. Dette vil være viktige midler for kommunen for å initiere endrings- og innovasjonstiltak.

Tidlig innsats må være i fokus for å sikre mestring og god helse gjennom hele livsløpet. Dette er utfordrende både faglig og økonomisk. Det er derfor viktig at å se til forskningsbaserte evalueringer, og at tiltak baseres både på kunnskap om forebyggende effekt og velferdsgevinst for målgruppene. Det er viktig å unngå at dette arbeidet fører til utilsiktet kostnadsvekst.

2.2.3 Prioriterte innsatsområder

Samarbeid for bedret folkehelse

Folkehelse skal være en rød tråd gjennom kommuneplanens samfunns- og arealdel. Folkehelsesatsingen er avhengig av innsats på tvers av alle sektorer, og må også involvere frivillige og organisasjoner utenfor kommunen. Det viktigste arbeidet skjer faktisk utenfor helsesektoren. Rådmannen vil styrke koordineringen av dette arbeidet og vil særlig trekke fram Kommunedelplan for fysisk aktivitet og folkehelse 2012-2015 - *Et friskt og aktivt Storfjord!* - som er fulgt opp med mange viktige tiltak for å styrke aktivitet og god helse. Sykkelsatsingen i kommunen er også et viktig bidrag og tiltak for bedre folkehelse.

Tidlig innsats i barnehage og skole

Tidlig – og ikke minst riktig hjelp er både det beste for barnet og god samfunnsøkonomi.

Antall elever med rett til spesialundervisning øker. Dette er en internasjonal trend. For å dempe og helst snu denne utviklingen, vil vi i planperioden vektlegge tiltak for tidlig innsats, slik vi allerede er i gang med ift tilpasset opplæring. Sjumilssteget og tverrfaglig innsats skal også i planperioden ha fokus.

Styrket boligsatsning for personer med særlige behov

Alle skal kunne disponere en bolig i et godt og trygt miljø. Mange trenger støtte til å etablere seg i og beholde en egnet bolig. Storfjord kommune har en egen boveileder som aktivt skal jobbe opp mot Husbanken, som bistår den enkelte kommune med helhetlige løsninger for de som trenger hjelp på boligmarkedet. En god bruk av startlån, boligtilskudd og bostøtte kan hjelpe flere til å eie sin egen bolig, eller til å etablere et stabilt boforhold i en utleiebolig.

Rådmannen foreslår at vi aktivt jobber med å finne løsninger med private aktører og Husbanken for å styrke boligsatsninga, særlig for personer med særlige behov.

2.1.3 Styringsindikatorer

Folkehelse og tilpassede behov

Mål/strategier	Indikatorer	Retning
Utsette funksjons- svikt og behov for helse- og omsorgs tjenester	- Snittalder økes ved innskrivning til sykehjem (langtid). - Andel u/hjemmetjenester og inst.-tjenester.	Øke snittalder ved innskrivning
Sikre mestring og god helse tidlig i livsløpet	Utvikle spesialtiltak etter alder	Snu trend
Sikre botilbud særlig for vanskeligstilte	Netto tilgang på tilpassende boliger	Flere boliger

2.3 Verdibevaring

Storfjord kommunes bygg/eiendom og anlegg har et stort vedlikeholdsetterslep, noe som er vanskelig å ta igjen med dagens økonomiske situasjon. Det er i første del i økonomiplanperioden ikke økonomisk handlingsrom for å gjøre grep innenfor området, bortsett fra å gjøre det aller mest nødvendige. Totalt vedlikeholdsetterslep på kommunale bygg påløper seg til om lag kr 15 millioner. Dette er foruten vedlikehold på kommunale veier som også har betydelige behov for oppgradering.

2.3.1 Mål og strategier

Kommunens langsiktige mål er å bringe de kommunale veiene og bygningsmassen opp til god teknisk standard. Strategier for å nå målet er:

- Foreta en overgang fra et kortsiktig investeringsfokus til et langsiktig forvaltningsfokus.
- Vedlikehold må gjennomføres for å verdibevare.
- Vurdere fortløpende avhending av de dårligste byggene.

Det er i økonomiplanen at gjennomførings-tempo og finansiering besluttes.

2.3.2 Prioriterte innsatsområder

I denne økonomiplanperioden vil det i hovedsak være prosjekter som skal slutføres, bl.a. Skibotn sentrumsplan og tiltak innen vann og avløp.

Noen mindre prosjekter ligger også inne i investeringsplanen. Fokuset bør snu fra nye prosjekter til verdibevarende tiltak for hele bygningsmassen. På grunn av etterslepet må det skje over en lengre periode enn kommende fireårsperiode.

Vedlikeholdet skal innrettes slik at omfanget på strakstiltak minimaliseres. Formålsbygg må være funksjonelle, fleksible og fremtidsrettede med program for funksjons- og kapasitetsendring. Fremtidig arealbehov må kartlegges og ses i sammenheng med resultatene av kartleggingen av vedlikeholdsetterslepet. Bygg kan eksempelvis brukes på nytt til nye formål. Bygg som skal rehabiliteres kan få nye bruksområder der dette er hensiktsmessig og effektivt.

2.3.3 Styringsindikatorer

Verdibevaring

Mål/strategier	Indikatorer	Retning
Begrense verdi-forringelse og starte i planperioden å ta inn noe av etterslepet	Utvikle register over tilstand - kommunale formålsbygg - Kommunale boliger - Kommunale veier	Bedret tilstand
Ferdigstille vedlikeholdsplan	Oversikt Prisberegning Prioritetsliste	Oppfølging (penger og utførelse)
Fornye VA anlegg	Avløpsrensing Vannlekasjer	Oppgradering Max 20 % innen 2022.

2.4 En handlekraftig organisasjon

Omstilling og forbedring

En handlekraftig organisasjon fanger opp og responderer hurtig på behovsendringer, styrer etter fellesskapets beste løsninger og er god på intern og ekstern samhandling.

Samfunnsutviklingen preges av raske teknologiske og sosiale endringer blant annet som følge av utviklingen av informasjons-samfunnet.

Handlingsrom må skapes gjennom effektiv drift innen alle kommunens aktivitetsområder. God gjennomføringsevne krever klare mål, tydelig retning og effektive beslutningsprosesser. Tverrfaglig samhandling i interne arbeidsprosesser er nødvendig for å sikre bærekraftig, effektiv og faglig forsvarlig drift når det skal gis tjenester til flere, samtidig som kompleksiteten øker.

Kompetente medarbeidere og god ledelse er avgjørende for å møte disse kravene. Verdiskapende samhandling mellom ansatte og brukere, og mellom kommunen og frivillig sektor, er viktig i arbeidet med å legge til rette for gode tjenester.

Det er behov for å utarbeide en ny IKT-strategi som danner fundament for den videre satsingen på digitale løsninger, hvor hovedmålene må være effektivisering og kvalitetsforbedring. Behovet for nye digitale løsninger er stort og omfatter selvbetjeningsløsninger, ulike fagsystemer, velferdsteknologi, nettsider med mer. Det må gjøres gode prioriteringer basert på kost/nyttevurderinger.

2.4.2 Mål og strategier

Gjennom omstilling og fornying av oppgaveløsning og arbeidsprosesser skal Storfjord kommune legge til rette for effektiv tjenesteproduksjon. Organisering og arbeidsprosesser skal tilpasses organisasjonens mål og strategier. Ny teknologi og digitale løsninger skal tas i bruk. Arbeidet med styringsdata og analyser skal også styrkes. For å øke kommunens gjennomføringsevne ønsker rådmannen å gjøre justeringer i organisasjonen.

Kommunens kompetanseplan bygger på kartlagt nødvendig kompetansebehov i organisasjonen. Denne planen må oppdateres i 2014.

Medarbeiderutvikling, lederskap og organisering av arbeidet er viktige innsatsområder. I arbeidet med å gjøre organisasjonen mer effektiv og handlekraftig, er et mål å øke bruken av digitale løsninger og velferdsteknologi. Videre er det et mål å bedre løpende styringsinformasjon for å understøtte handlekraft og tydelig retning.

2.4.3 Prioriterte innsatsområder

For å sikre handlekraft vurderer rådmannen løpende behovet for tilpasninger i organisasjonen, rapporteringslinjer og beslutningsprosesser. En handlekraftig organisasjon fordrer sammenheng mellom kommunens mål og strategier, og kommunens organisering og arbeidsprosesser.

Rådmannen ønsker å motivere til arbeidsprosesser som mobiliserer verdiskapende samhandling. Målsettingen er blant annet effektiv anvendelse og utvikling av kompetanse i organisasjonen.

Bedre styringsinformasjon

For å styrke organisasjonens evne til både å effektivisere, er det viktig at styringsinformasjon er lett tilgjengelig og tilpasset behovet. Databehandlingsteknologi åpner for flere muligheter for rask sammensetning av relevant styringsinformasjon og bedre beslutningsgrunnlag i styring og ledelse. Det er flere løsningskonsepter for dette formålet. Foruten interne løsninger, vil rådmannen også initiere til interkommunalt samarbeid i Nord-Troms for å finne felles gode og hensiktsmessige løsninger innen f.eks internkontroll og kvalitetsstyring. Bruker- og medarbeiderundersøkelser gir også viktige styringsdata. Det skal i 2014 gjennomføres medarbeider, bruker- og innbyggerundersøkelser. Brukerundersøkelser gjennomføres i de store tjenesteområdene.

Internkontroll

Det er avgjørende for god styring og handlekraft at kommunen har systemer og rutiner som sikrer rådmannen betryggende kontroll over den samlede virksomheten.

Rådmannen vil videreutvikle kommunens internkontroll. Arbeidet inngår som en del av oppfølgingen av mål og strategier for helhetlig styring.

2.4.4 Styringsindikatorer

Handlekraftig organisasjon

Mål/strategier	Indikatorer	Retning
Økonomisk bærekraft	Netto driftsoverskudd	Inntil 1,5 %
Tilfredse medarbeidere	- Årlig medarb.samtale - Stillingsinstruks - Involvering - Medarb.undersøkelse	Kontinuerlig oppfølging Første måling i 2014. Heve snittskår over tid.
Fornøyde innbyggere og brukere	Tilfredshet målt i brukerundersøkelser	Overvåke og forbedre
Effektiv saksbehandling med god informasjons-tilgjengelighet	Saksbehandlingsrutiner og fristbrudd	Overvåke og forbedre

3 Økonomiske forutsetninger

3.1 Frie inntekter

Kommunens inntekter omfatter ulike komponenter som skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd og brukerbetalinger.

Kommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og utgjør 68,7 % av Storfjord kommunes driftsinntekter i 2014. Inntektene disponeres fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover. Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene til kommunene. Skatteandelen utgjør på nasjonalt nivå om lag 40 %. Storfjord kommunes skatteinntekter er på om lag 36 % av de frie inntektene. Dette inkluderer inntektsutjevningen. Inntektsutjevningen er en omfordeling av skatteinntekter mellom kommuner for å utjevne forskjeller i skatteinntektene. For 2014 er inntektsutjevningen anslått til kr 9 038 000,- for Storfjord kommune.

Rammetilskuddet består i hovedsak av et innbyggertilskudd, utgiftsutjevning og andre mindre tilskuddsordninger.

Den nye regjeringen har som en del av sin regjeringsplattform sagt at de ønsker å foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet, både med tanke på dagens mekanismer og i forbindelse med reformarbeid og mulige endringer i kommunestrukturer¹.

3.1.1 Nasjonale forutsetninger

I statsbudsjettet for 2014 legger regjeringen opp til endringer for kommunesektoren både for 2013 og for 2014.

Anslag for kommunesektorens skatteinntekter for 2013 er oppjustert med kr 1,8 mrd., herav kr 1,45 mrd. for kommunene. Dette gir en forventet skattevekst på 6,2 % for kommunene samlet i 2013, en økning fra tidligere vekstanslag på 5,0 %. Merinntektene vil ikke bli videreført

til 2014. Deflator (antatt kostnadsvekst) er lik 3 %. I tillegg foreligger forslag om redusert kompensasjonsgrad fra 80 % til 77,5 % i tilskuddsberegningen for ressurskrevende brukere. Omleggingen har allerede i 2013 effekt for kommunene.

For 2014 legger regjeringen opp til en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 4,7 % i forhold til revidert nasjonalbudsjett 2013. Veksten er på 4,1 % i forhold til nytt anslag på inntektsnivå for 2013. For Storfjord kommunes del har Kommunal- og regionaldepartementet anslått en nominell vekst i frie inntekter på 4,8 % fra 2013 til 2014.

Anslått lønns- og prisvekst (deflator) er 3,0 % også i 2014, inkludert en antatt lønnsvekst på 3,5 %. Realveksten i kommunesektorens frie inntekter er dermed beregnet til 1,7 % i forhold til revidert nasjonalbudsjett (1,1 % i forhold til nytt anslag på inntektsnivå for kommunesektoren) 2013, noe som utgjør kr 5,2 mrd. (kr 3,3 mrd.). Veksten i frie inntekter foreslås fordelt med kr 4,3 mrd. til kommunene og kr 0,9 mrd. til fylkeskommunene. Veksten i frie inntekter må sees i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen. Beregninger utført av Teknisk beregningsutvalg (TBU) indikerer at kommunesektoren vil kunne få merutgifter i 2014 på om lag kr 2,8 mrd. grunnet den demografiske utviklingen. Av dette er kr 2,5 mrd. knyttet til kommunens utgifter. I tillegg øker pensjonskostnadene med om lag kr 1,75 mrd., hvorav kr 1,4 mrd. gjelder kommunene.

Inntektsveksten til kommunesektoren skal i tillegg dekke nye pålagte og nødvendige oppgaver innenfor oppvekst, skole, helse og omsorg og samferdsel.

Statsbudsjettet legger til grunn et skatteanslag for 2014 på kr 131,2 mrd. i skatt på inntekt og formue for kommunene på landsbasis. Isolert sett øker skatten på inntekt og formue til kommunene med 3,3 % fra nytt skatteanslag for 2013 til 2014. Veksten tar hensyn til regjeringens forslag til redusert skattøre.

¹ Kilde: Notat om «Politisk plattform» for ny regjering av 07.10.13, s.47

Regjeringen foreslår en reduksjon fra 11,6 % i 2013 til 11,4 % i 2014 i den kommunale skattøren for personlige skattytere. Forslaget til skattøre er tilpasset forutsetningen om en skatteandel på 40 % i 2014.

3.1.2 Lokale forutsetninger

Skatteinntekter

Det er budsjettert med en skatteinngang fra formues- og inntektsskatten til Storfjord i 2014 på kr 38 343 000. Av dette er om lag kr 5 000 000 naturressursskatt i forbindelse med kraftproduksjon. Dette anslaget er med bakgrunn i grunnlagstall fra tabell 3-K som er benyttet i grønt hefte.

Kommunal- og regionaldepartementet har i sitt anslag for skatteinntekter lagt til kr 9 038 000 som er anslått inntektsutjevning for å utjevne forskjeller i skatteinntekter. Inntektsutjevningen er i budsjettet for Storfjord lagt under rammetilskudd.

Arbeidsledigheten anslås å holde seg om lag på dagens nivå, både i år og neste år.

Rådmannen vil presisere at det alltid er usikkerhet knyttet til skatteanslaget.

Rammetilskuddet

Rammetilskuddet for Storfjord kommune er fra Kommunal- og regionaldepartementet oppgitt til kr 84 331 000. I tillegg er det i budsjettet lagt til kr 9 038 000 som er anslått inntektsutjevning for 2014.

Det ordinære rammetilskuddet tar utgangspunkt i et innbyggertilskudd som fordeles med et likt beløp per innbygger. For Storfjord kommune utgjør dette kr 43 852 000 (kr 22 816 * 1922 innbyggere). Innbyggertilskuddet korrigeres videre for utgiftutjevning, beregnet etter objektive kriterier som kalles kostnadsnøkkel. Når en kommune har en lavere behovsindeks enn 1, får den en reduksjon i tilskuddet. Omfordeling skjer til de kommunene som har kostnadsindeks over 1. Storfjord har en beregnet behovsindeks på 1,2119 som innebærer en utgiftutjevning i 2014 på kr 18 982 000.

Innbyggertilskudd korrigeres videre for elever i statlige og private skoler. For Storfjord utgjør dette en økning i tilskuddet på kr 601 000.

For 2014 er det gitt midler til enkeltsaker som styrking av helsestasjons og skolehelsetjeneste, samt utdanning av deltids brannpersonell med til sammen kr 173 000.

Inntektsgarantiordningen er utformet slik at ingen kommuner skal ha en vekst i rammetilskuddet fra et år til et annet som er lavere enn kr 300 under veksten på landsbasis, målt i kroner pr innbygger. Ordningen finansieres med et likt trekk pr innbygger i alle landets kommuner. For Storfjord utgjør dette et trekk på kr 118 000.

Nord-Norgetilskuddet har en sats pr innbygger for kommuner i tiltakssonen i Troms på kr 3 608 i 2014. For Storfjord utgjør dette kr 7 007 000 for 2014.

Småkommunetilskuddet for kommuner i tiltakssonen utgjør kr 11 512 000 for Storfjord.

I tillegg er Storfjord kommune tildelt kr 2 322 000 i skjønnstilskudd som er fordelt av Fylkesmannen i Troms.

Fylkesmannen har fordelt skjønnsmidlene med 6 % etter kommunenes andel av befolkningen i fylket. 11 % er fordelt etter en KOSTRA-tjenestenøkkel som sier noe om mottakere av pleie- og omsorgstjenester, antall elever med spesialundervisning, antall 0-5 åringer med barnehageplass, antall barn med barnevernstiltak, og antall sosialhjelpsmottakere. Videre er 27 % fordelt til samferdsel etter antall kilometer kommunal veg og gang- og sykkelveg. 26 % er fordelt etter utgifter til ressurskrevende brukere. Dette er fordelt etter hvor stor egenandel i forhold til antall innbyggere de enkelte kommunene har hatt til disse tjenestene. Negativ befolkningsutvikling er kompensert gjennom skjønnsmidlene med en samlet vekt på 6 %. Dette skal motvirke noe av det tapet negativ befolkningsutvikling har i det ordinære inntektssystemet. Videre er det en historisk fordelingsnøkkel på 22 % som er gjennomsnittet av den enkelte kommunes andel av skjønnsmidlene de siste tre år. Dette for å sikre en forutsigbarhet. Til slutt er 3 % fordelt etter andre forhold som miljøvernmessige utfordringer, utfordringer knyttet til

rovviltbestanden, særskilt høye utgifter til skyss av helsepersonell, og store utgifter til språkdeling mellom bokmål og nynorsk.

3.2 Andre inntekter

3.2.1 Egenbetalinger for kommunale tjenester

Rådmannen foreslår for 2014 å prisjustere betalingssatser med 3 % hvis ikke gebyret eller betalingssatsen nevnes spesielt i vedtaket med tilhørende prisjustering. Dette er i tråd med den pris- og kostnadsjusteringsfaktoren (deflatoren) som staten benytter i forhold til kommunene, og bygger på et lønnsvekstanslag på 3,5 % og 2 % prisvekst på kjøp av varer og tjenester

Rådmannen anbefaler å øke de generelle egenbetalingene i tråd med gjeldende regler og forskrifter. Det er i hovedsak egenbetalinger innen pleie- og omsorg som er forskriftsregulert.

I denne planperioden foreslår rådmannen også å øke kontingenten i kulturskolen med 20 %.

Rådmannen foreslår videre å øke SFO-betalingen med 20 %.

Betaling for barn i barnehage følger statlige maksimumssatser.

En fullstendig oversikt over endringene i avgifter, gebyrer og egenbetaling fremkommer i rådmannens budsjettforslag 2014.

3.2.2 Momsrefusjoner investeringer

Tidligere kunne merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer brukes fullt ut i driftsbudsjettet. Overføring av momskompensasjon fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet utgår fra 2014. Dette reduserer inntektene i driftsbudsjettet med kr 350 000 fra 2013 til 2014. Nedtrappingen av andel momskompensasjon som kan benyttes i drift har fulgt følgende plan:

	Drift	Investering
2010	80 %	20 %
2011	60 %	40 %
2012	40 %	60 %
2013	20 %	80 %
2014	0 %	100 %

3.2.3 Momsrefusjoner drift

Momskompensasjon fra drift har fram til og med 2013 blitt ført på kapittel 1.9 som en inntekt. Denne inntekten er i budsjett-sammenheng fordelt på etatene på lik linje med andre inntekter for å finansiere rammene. Dette har medført to utfordringer i økonomistyringen. For det første har inntekten blitt satt litt høyt på kapittel 1.9, og for det andre har det vært uklarheter rundt hvordan momsutgiften skal budsjetteres på det enkelte ansvaret. Rutinene har tidligere vært slik at alle arter/kontoer må være inklusive mva. I regnskapet vil imidlertid kompensasjonsberettigede arter/kontoer stå uten moms da denne blir kontert på egen utgiftskonto. Dette medfører at det må være et mindreforbruk på de kontoer som er kompensasjonsberettiget hvor mindreforbruket tilsvarende momsen. Det er ikke alle som har vært klar over dette og dermed har man i budsjettssammenheng sammenlignet regnskap og budsjett konto for konto og justert ned budsjettet slik at det tilsvarende regnskapsført beløp. På denne måten kommer momsutgiften på toppen og medfører merforbruk ved årets slutt.

Ved å flytte momskompensasjonen til det enkelte ansvar får disse både utgiften og inntekten og kan dermed sammenligne regnskap og budsjett konto for konto. Da vil både regnskap og budsjett være eksklusive moms på de enkelte kontoene. Ved innføringen av denne endringen må etatene redusere sine budsjett med kr 2,5 mill da vi antar at det er dette som er budsjettet som moms på kompensasjonsberettigede kontoer pr i dag.

3.2.4 Konesjonskraftinntekt

Storfjord kommune har, som følge av konesjonsvilkårene for kraftproduksjonen i Skibotn, konesjonskraft på 32 900 000 kwh til videresalg eller eget bruk. Det ligger også en begrensning knyttet til det totale strømforbruket innenfor kommunens grenser.

Denne konesjonskraften videreselges og ligger i økonomiplanperioden med følgende inntekter:

2014	2015	2016	2017
Kr4 310 000	Kr4 810 000	Kr5 310 000	Kr5 310 000

Storfjord kommune selger konesjonskraften videre til selskaper som selger kraften på det åpne markedet. Avtale om salg inngås sent på høsten i løpet av november/desember. Først når avtalen er inngått vet vi hva inntekten blir. Den inntekten som ligger inne for 2014 er basert på en indikert pris som ble oppgitt i september. Dette er om lag på samme nivå som det har vært i 2013. Det er videre lagt inn en økning i prisen for 2015 og 2016. Vi ligger nå historisk lavt med tanke på konesjonskraftinntekten og vi venter ikke at den vil falle noe mer framover. Til sammenligning var inntekten ca kr 12,7 mill i 2009. Dette sier noe om hvor mye denne inntekten kan variere.

3.2.5 Eiendomsskatt

Eiendomsskatt verker og bruk

Eiendomsskatt på verker og bruk videreføres på dagens nivå med en skattesats på 7 promille. Dette utgjør inntekter på om lag kr 8 450 000 per år for Storfjord kommune. Det er hovedsakelig Troms Kraft Produksjon AS som står for størstedelen av dette på grunn av kraftverk i kommunen.

Eiendomsskatt på bolig-, fritids- og næringseiendommer

Rådmannen foreslår å innføre eiendomsskatt på boliger, fritidseiendommer, og nærings-eiendommer fra 2015. Det er gjort en endring i eiendomsskattelovs § 8-C-1, pkt. 1 for å kunne benytte formuesgrunnlaget ved verdsetting av

boliger. Dette betyr at ligninga året før eiendomsskatteåret benyttes for å beregne verdien av boliger. Disse opplysningene skal Skatteetaten gjøre tilgjengelig for kommunene medio november 2013. Nærings- og fritidseiendommer må fortsatt takseres særskilt og 2014 må i stor grad benyttes til forarbeid og klargjøring for eiendomsskatt på boliger, fritids- og næringseiendommer. Kommunestyret må fastsette retningslinjer for taksering, og det må nedsettes et eget takstutvalg som kan arbeide ut fra retnings-linjene som kommunestyret har fastsatt. Alle takseringer og verdifastsettinger må være klare og vedtak må være gjort før eiendoms-skattelistelegges ut til offentlig gjennomsyn 1. mars i skatteåret. Taksering av fritids- og næringseiendommer ventes å ta noe tid og derfor kan det ikke innføres allerede i 2014. Det er foreslått å avsette kr 500 000 i 2014 til takseringer og klargjøring i forbindelse med innføringen.

Beregning av forventede inntekter er gjennomført. Dette er imidlertid ikke eksakte tall, men estimer og anslag. Grunnlaget som kan legges til grunn er at en bolig er verdt kr 750 000. Dette ganges opp med 800 boliger, og da er inntektsgrunnlaget til kommunen ca kr 4,2 mill pr år med 7 promille.

Økte utgifter for kommunale boliger må også påregnes ved krav om eiendomsskatt, da kommunen har en del bygningsmasse.

Tabellen under viser anslagsberegning for boliger

Anslagsberegning				
7 %	Verdigrunnlag, etter eventuelle fradrag			
Antall boliger	500 000	750 000	1 000 000	1 250 000
600	2 100 000	3 150 000	4 200 000	5 250 000
700	2 450 000	3 675 000	4 900 000	6 125 000
800	2 800 000	4 200 000	5 600 000	7 000 000
900	3 150 000	4 725 000	6 300 000	7 875 000
1 000	3 500 000	5 250 000	7 000 000	8 750 000

3.2 Lønns-, pris- og renteforutsetninger

3.3.1 Lønns- og prisforutsetninger

Deflatoren er et uttrykk for statens lønns- og priskompensasjon i kommuneopplegget og er den forventede lønns- og prisstigningen. Denne benyttes til å prisjustere øremerkede tilskuddsordninger og til å kompensere for lønns- og prisstigning i fastsettingen av de samlede rammeoverføringene over inntektssystemet. Den benyttes videre til å beregne om de samlede overføringene har hatt en realvekst eller ikke.

Deflatoren er vektet med 2/3 lønnsvekst og 1/3 prisvekst. For 2014 er deflatoren anslått til 3 % hvor prisveksten utgjør 2 % og lønnsøkningen utgjør 3,5 %.

Lønnsveksten på 3,5 % er lagt inn i konsekvensjustert budsjett og er fordelt ut på ansvarsene for å ta hensyn til lønnsforhandlingene i 2014. Det er ikke avsatt noe til et sentralt fond i 2014 for å dekke en vekst ut over det som er fordelt ut.

Når det gjelder prisvekst så er ikke rammene til det enkelte ansvar justert for dette, noe som innebærer en reduksjon av driftsnivået i 2014 for alle ansvarsene regnet i realverdi.

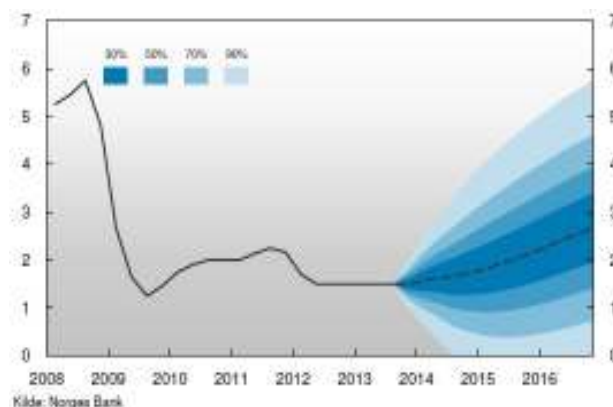
3.3.2 Renteforutsetninger

Storfjord kommune vil ved utgangen av 2013 ha egne lån ca kr 171 mill. I tillegg kommer startlån som er viderefremidlet til innbyggerne og som finansieres av disse.

Norges Bank legger i Pengepolitisk rapport 3/13 til grunn en forventet utvikling i gjennomsnittlig styringsrente som vist i tabellen under.

	NB anslag styringsrente
2014	1,65
2015	2,0
2016	2,5
2017	-

Figuren under viser hvordan Norges Bank ser for seg utviklingen i styringsrenten fram mot utgangen av 2016.

Utlånsrenten til kommunal sektor ligger i dag mellom 0,4 - 1 prosentpoeng høyere enn styringsrenten, slik at utlånsrenten er i underkant av 2,5 % pr november 2013 mens styringsrenten er 1,5 %.

Kommunalbanken har i septemberutgaven av Kommunal økonomi sammenstilt hvilke renteanslag Norges Bank, SSB og markedet har for årene framover. Følgende tabell viser renter med påslag slik at det skal kunne brukes som budsjettrenter.

	Norges Bank	SSB	Markedet (FRA-basert)	Budsjettrente
2014	2,2%	2,4%	2,25%	2,40%
2015	2,7%	3,1%	2,63%	2,80%
2016	3,2%	3,7%	3,05%	3,25%
2017	-	-	3,54%	3,75%

I budsjettet er det lagt inn en renteutvikling som i kolonnen for «Budsjettrente».

Renter og avdrag i konsekvensjustert budsjett:

Renter og avdrag	2014	2015	2016	2017
Renter	5 604 000	5 454 000	5 154 000	5 464 000
Avdrag	7 044 148	6 777 341	8 310 011	6 632 574

Storfjord kommune har flere lån som er bundet til fast rente hvor avtalene løper ut i 2015. Disse

fastrentene er høyere enn flytende rente. Derfor blir renteutgiftene lavere i 2016 enn 2015. I 2017 er det antatt at flytende rente vil ligge noe over de fastrenteavtalene vi har i dag. I 2016 vil Storfjord kommune få avdragsutgifter på lånene som har avdragsutsettelse i dag. Derfor blir det en økning i avdrag i 2016. I 2016 vil et lån med årlige avdrag på kr 1,17 mill være nedbetalt og avdragene i 2017 reduseres igjen.

3.4 Pensjon og premieavvik

Premieavvik og pensjon

Fra 2003 trådte det i kraft en forskrift om regnskapsføring av pensjonskostnader. Hensikten var at regnskapet skulle vise beregnet pensjonskostnad og ikke som tidligere innbetalt premie da disse to størrelser ikke er like. Beregnet pensjonskostnad skulle gi en mer forutsigbar og mindre variabel kostnad i regnskapet. Differansen mellom beregnet pensjonskostnad og innbetalt premie er betegnet som premieavvik. Hvis Storfjord kommune betaler mer i pensjonspremie enn størrelsen på den beregnede pensjonskostnaden så vil differansen bli inntektsført. Denne ”inntekten” medfører ingen innbetaling av penger mens pensjonspremien er betalt av foliokonto.

Fram til 2010 hadde Storfjord kommune ett års amortisering av tidligere års premieavvik, men dette ble endret til 15 år gjeldende fra 2010, og senere 10 år fra og med 2012 etter endring av forskriften. Det pågår nå en høringsrunde hvor det foreslås å endre amortiseringstiden til enten 7 år eller 5 år for premieavvik som oppstår i 2014 og senere.

Pensjonspremie

For 2014 er det varslet en pensjonspremie-innbetaling på ca kr 18,43 mill som er økning fra innbetalingen i 2012 som var på kr 17,65 mill. Dette er inkludert ansattes andel på 2 %.

Forsikringsselskapene som forvalter kommunens pensjonsmidler har varslet følgende premiesatser for neste år:

Forsikringsselskap	Premie 2013
SPK - lærere	12,25 %
KLP - sykepleiere	21,3 %
KLP- øvrige ansatte	17 %

I forslag til statsbudsjett 2014 som ble lagt ut 14. oktober ble det opplyst om at det forventes at kommunenes pensjons-kostnader øker betydelig utover kommunal deflator. KS har anslått denne økningen til å utgjøre kr 1,1 mill ut fra de samlede lønnsutgifter for Storfjord kommune i 2012. Reduksjon i antall stillinger i 2013 og planlagte stillingsreduksjoner i 2014 gjør at Storfjord kommunes pensjonskostnader i budsjettet «bare» har økt med 612 000 fra 2013 til 2014. Inntektsføring av premieavvik er ikke tatt med i budsjettet for 2014 slik det har vært tidligere år, mens amortiseringen av tidligere års premieavvik er med som en kostnad.

3.5 Investeringer og finansiering

Investeringsprogrammet for 2014 har en utgiftsramme på kr 10 958 000 og vil i hovedsak finansieres ved nytt låneopptak i tillegg til bruk av salgsinntekter ved salg av boliger og eiendommer.

Egenkapitalinnskuddet til KLP finansieres med bruk av fondsmidler. Fra 2015 vil det måtte tas opp større lån for å finansiere investeringene noe som vil påvirke utgiftene til renter og avdrag. Det er hovedsakelig avløpsrensing på Skibotn, Sentrumsplan Skibotn, avløpspumpestasjon Skibotn og oppgradering av Oteren barnehage som står for de største investeringsutgiftene i 2015.

Økning i renter og avdrag som følge av investeringsplan 2014 - 2017:

Renter og avdrag	2014	2015	2016	2017
Renter	108 733	486 656	762 156	1 009 704
Avdrag	113 500	520 250	913 500	1 153 500

Beregningene som ligger til grunn for renter og avdrag i tilknytning til investeringsplanen bygger på låneopptak i mai det året investeringene

gjøres og at det betales ett av to terminer det året det enkelte lån tas opp.

Utgiftsramme for investeringsplan 2014 -2017:

	2014	2015	2016	2017
Utgifter	10 958 000	18 195 000	6 600 000	9 000 000

3.5.1 Hovedprioriteringer investering

Under vises en hovedoversikt over investeringsprogrammet for 2014-2017. Se også vedlegg 9 i budsjettsaken.

Note	prosjekt nr	Finansiering 2014								Fordeling av gjestående kostnader				kommentar/fremdrift											
		Salg arleggsmidler	Tilskudd	Bruk av brukte lånebidrag	Bruk av nye-komp.	Bruk av fondsmidler	Bruk av innlekt salg AM	Eksterne lån VAR	Eksterne lån 2014	2014	2015	2016	2017												
		Investeringsprogram																							
		Storfjord kommune																							
		Investeringsprogram																							
10														4 000 000	Opprette 2 barrierer for å unngå kokepåbud										
11														300 000	Lage plan for avløp i 2015, utførelse fra 2016 og utover										
12	741													700 000	Utsettes til 2015										
13	*													2 000 000	Flyttes til 2016										
14	720													500 000	oppstartet i 2013, fullføres i 2014										
15	661														Overført til 2016										
16														300 000	Flyttes til 2016										
17	601													290 000	oppstartet i 2014										
18															Kunstsgress i 2018										
19															Flyttes til 2016 (ut av ek.planperioden) ca 11 mill										
20	100													220 000	Videreføring samarbeidsprosjekt										
21															175 000	Utsettes til 2017									
22	714													200 000	oppstartet i 2013, fullføres i 2014										
23	715													460 000	Oppstartet i 2013. Flere tiltak er kommet med.										
24														200 000	Overført fra 2013										
25														200 000	1 000 000	Prosjektering i 2015, utførelse 2016									
26	680													400 000	Oppgradering sluffares i 2014										
27	681													400 000	Påstartet i 2013, fullføres i 2014										
28	682													100 000	100 000 i tilskudd fra TFK										
29														600 000	600 000	600 000	600 000	Innskudd EK gjennomføres over 5 år							
30														163 000	163 000	Behov for elev-pser på begge skolene									
31														200 000	200 000	Oppgradering saksbehandlingsverktøy									
32														450 000	450 000	Nytt tiltak i 2014									
33														100 000	100 000	Nytt tiltak i 2014									
34														500 000	500 000	Nytt tiltak i 2015									
35														500 000	500 000	Nytt tiltak 2014									
36														200 000	200 000	Nytt tiltak 2014									
37														900 000		Inntekter ved salg									
38														500 000		Inntekter ved salg									
														1 400 000	1 100 000	175 000	873 000	600 000	1 400 000	4 500 000	2 310 000	10 958 000	18 195 000	6 600 000	9 000 000

3.5.2 Beskrivelse av investeringstiltak i økonomiplanperioden

Investeringer i økonomiplanperioden	2014	2015	2016	2017
Trafikksikkerhetstiltak: Det er laget en trafikksikkerhetsplan hvor gang og sykkelveier skal prioriteres. I 2012 og 2013 ble det ikke gjennomført tiltak. De planlagte tiltakene må ses i sammenheng med hva som skjer med evt. ny vei opp til Hatteng. Tiltaket utsettes til 2016 og 2017. Pengene skal dekke kostander med å lage reguleringsplan for gang- og sykkelstier som er med i TFK satsing på dette området.			600 000	600 000
Skibotn kloakk: Etablering av renseanlegg for rensing av kloakk i Skibotn. Det er utarbeidet et forprosjekt for tiltaket i 2011. I 2012 har fylkesmannen pålagt kommunen å iverksette tiltak for å utbedre forholdene. I 2014 må saken utredes. Selve tiltaket iverksettes i 2015.		5 000 000		
Kommunale boliger oppgradering: Det er et omfattende etterslep på vedlikehold av kommunale boliger og bygg. I 2014 settes det ikke av midler til dette arbeidet. I 2015 og 2016 vil kun det mest nødvendige bli gjennomført. Dersom det åpnes et økonomisk handlingsrom mot slutten av økonomiplanperioden, kan det være rom for økning.		400 000	400 000	
Kommunale veier asfaltering: Det er utarbeidet en plan med prioritering for asfaltering av kommunale veier. Dette arbeidet har fått midler i 2016 og 2017. De 100 000 som er satt opp i 2014 er tiltak fra 2013 som man ikke rakk å fullføre. Det er gjort bindende avtaler i forhold til dette arbeidet. Gjelder blant annet nedkjøringen til E6 på Hatteng forbi kirka.	100 000		1 000 000	1 000 000
Sentrumsplan Skibotn: Planarbeidet ifm tiltaket er ferdigstilt. Statens vegvesen har prosjekteringsansvaret og oppfølging av gjennomføringen. Storfjord kommunes egenandel er lagt i investeringsprogrammet. I tillegg til dette har kommunen bestilt en oppgradering av vann og avløpsanlegg i forbindelse med dette arbeidet. Det er estimert en besparelse i millionklassen, å gjennomføre dette i samband med SVVs tiltak i forhold til sentrumsplan Skibotn. Beløpene som ligger inne for 2014 og 2015 er inkludert disse tiltakene.	4 400 000	6 470 000		
Avløspumpestasjon Skibotn skole: Dagens avløspumpestasjoner er ca. 40 år gamle og må byttes, både av sikkerhetsmessige grunner og for å bedre ressurstilgangen ved bruk av vaktmestere. Arbeidet settes opp som en opsjon etter kontrakten med Rasingen.		1 850 000		
Avløspumpestasjon Rasingen: Dagens avløspumpestasjoner er ca. 40 år gamle og må byttes, både av sikkerhetsmessige grunner og for å bedre ressurstilgangen ved bruk av vaktmestere. Kontrakt for arbeidet klargjøres i 2013.	1 700 000			
Nødstrømsaggregat Helsehuset: Ved strømbrudd skal likevel helsetjenester gis og med dette tiltaket kan tjenestene opprettholdes			700 000	
Nødstrømsaggregat Skibotn omsorgssenter: Ved strømbrudd skal likevel omsorgstjenester gis og med dette tiltaket kan tjenestene opprettholdes.				700 000
Oppgradering filter/UV-anlegg på alle tre vannverk: Mattilsynet har vært på tilsyn på vannverkene i kommunen i 2013. Det fremkommer krav om at det må varsles om kokepåbud dersom UV-intensiteten blir lavere enn en grenseverdi. Det har i 2013 vært nedlagt kokepåbud flere ganger ved vannverkene i kommunen. Dersom det etableres to barrierer (et ekstra filter i tillegg til dagens UV-bestråling), er det antatt at dette problemet vil løses.				4 000 000

<p>Oppgradering kloakk Hatteng: Det skal utarbeides en oppgraderingsplan og det skal sendes søknad om tilskudd til Troms Fylkeskommune ihht denne planen. Tidligere dreide dette seg i hovedsak om kombinasjonskummer som inneholder vann, avløp og brannhydrant. Behovet for dette er fortsatt til stede fordi vi fortsatt har kombinasjonskummer i kommunen. Det er i tillegg utfordringer i forhold til kloakken på Hatteng. Det utarbeides plan i 2015 og arbeidet planlegges utført i de to neste årene.</p>		300 000	2 000 000	2 000 000
<p>Boligfelt Hansenskogen Oteren, vann og avløp: Privat aktør planlegger etablering av nytt boligfelt i Oteren. Kommunen bistår med tilføring av kommunal vann- og avløpsledning, ca.500 meter. Prosjektet har vært satt opp i 2013, men er avtalt forskjøvet til 2014. I Rådmannens investeringsbudsjett er denne forskjøvet helt til 2015.</p>		700 000		
<p>Oteren barnehage – utbygging personalrom: Personalet har ikke arbeidsrom. Det er i dag et rom på ca. 9 m² som benyttes som møterom, spiserom og personalrom. Arbeidsplass for pedagogiske personal.</p>		2 000 000		
<p>Oteren barnehage – renovering pga. muggproblemer: HMS-tiltak for å eliminere mugg-problemene i vindfanget på småbarnsavdelingen. Det har blitt byttet ventilasjonsanlegg i 2013, satt opp radonsperre for å forhindre at fukt trenger opp i konstruksjonen. I tillegg har/skal det utføres tiltak for å hindre at det kommer vann inn mot bygningen. Det anlegges en mindre bod for lagring, i tillegg til at det bygges tak over vognoppstillingsplass. Igangsatt i 2013, fullføres i 2014.</p>	500 000			
<p>Oteren renseanlegg, sentrifuge: Sentrifugen tørrelegger fortykket slam som pumpes fra lagertankene. Sentrifugen med slamcontainer etableres i nytt tilbygg på nordsiden av kloakkrenseanlegget på Oteren. Dagens sentrifuge er defekt og lar seg ikke reparere. For å redusere investeringskostnader, utsettes dette tiltaket. Tiltaket er kostnadsberegnet til om lag 3,4 millioner, inkl. mva. Utsettes til 2018.</p>				
<p>Strøminntak kommunale boliger: Bytte inntaksskap for å redusere faren for overbelastning av el-anleggene.</p>			300 000	
<p>Grøfting Skibotn boligfelt, overflatevann: Overvann fra fjellet over bebyggelse i Øvre Skibotn ledes i dag i en kulvert på oversiden av bebyggelsen. Ved store nedbørmengder står boliger med kjeller i fare for å få vannskader. B1-feltet i Skibotn må grøftes for å lede overflatevann bort fra boligfeltet.</p>	290 000			
<p>Kunstgressbane Hatteng: Tiltaket er ikke satt opp i økonomiplanperioden, men Rådmannen legger opp til oppstart i 2018. Ut fra «Søknad om kommunalt eierskap til planlagt kunstgressbane ved Hatteng skole» fra 05.10.10, fremkommer følgende finansieringsplan: Kommunal egenandel på 900 000 kr, spillemidler (1,75 mill), Sparebankfond (0,4 mill), bidrag fra Storfjord IL (0,31 mill). Storfjord kommune er ønsket som byggherre på grunn av reglene i forhold til momskompensasjon. Moms for dette anlegget er beregnet til 840 000 kr.</p>				
<p>Delvis oppgradering svømmebasseng Hatteng skole: Vedtatt i kommunestyret 9.5.2012: Sette bassenget i drift i den stand som da den ble stengt (minimumskostnader). Kostnader for å oppgradere svømmebasseng. Rapport fra Rambøll. Beregnet kostnad på over 10 mill. Ut av planperioden til 2018.</p>				
<p>Oppgradering microsoftlisenser og teknisk utstyr: Nødvendig oppgradering av programvare til kommunens datamaskiner. Det har ikke vært gjort nødvendig oppgradering de</p>	220 000	175 000		

siste årene og dette sinker arbeidsprosessene betydelig. Videreføring av samarbeidsprosjekt.				
Kjølerom/lager for sprøyter – Helsehuset: Brukte sprøyter samles opp i kjølelager og samles opp før deponering til avfallsmottak.				100 000
Brannvarslingsanlegg Skibotn samfunnshus: Garderobene i kjelleren er stengt av brannsjefen på grunn av manglende brannvarslingsanlegg. Trenger brannvarslingsanlegg og ledelys for lokalene kan gjenåpnes. Arbeidet igangsatt i 2013, fullføres i 2014.	200 000			
Brannteknisk Hatteng skole: Flere avvik etter branntilsyn må utbedres for å unngå stengning av lokalene. Manglende rømningsveier, brannfarlig lager, manglende røykdetektorer etc. Arbeidet er oppstartet i 2013, men flere tiltak er kommet med. Skifting av dører i skolens midtfly. Fra brannteknisk rapport (april 2010) fremkommer også avvik i forhold til brannalarmanlegget. Det mangler detektorer, dokumentasjonen er ikke i orden m.m. Estimert på kostnad. Viktig tiltak i forhold til ansvarsforhold dersom det blir brann og ting ikke er i orden. Nødlys/ledelys må etableres der det mangler. Innkjøp av brannutstyr. Elektrisk tavle, styring i forhold til basseng pålegg fra Troms Kraft	460 000			
SD-overvåkingssystem for vann og avløp: Høydebasseng og pumpestasjoner som er investert de siste år er tilrettelagt for sentral driftskontroll. SD-anlegg effektiviserer vann- og avløpstjenestene. Prosjektering i 2015 og utførelse i 2016.		200 000	1 000 000	
Horsnes høydebasseng, utvendig isolering: Høydebassenget har lite gjennomstrømming av vann og er sårbar for isdannelse vinterstid. Arbeidet med høydebassenget er ikke fullført. Gjenstående arbeider må fullføres. Problemer med isdannelse må løses. Utvendige vegger må gjøres tilfredsstillende. Planlagt utført i 2013, men må på grunn av kapasitetsproblemer utsettes til 2014.	200 000			
Oppgradering presteboligen: Innvendig gjenstår kontordelen i presteboligen. I tillegg er det noen småting som skal gjennomføres innvendig. Utvendig er det gjenstående arbeid bl.a. skifte av tak på boligen og garasjen.	400 000			
Rekkverk bru gammelvei: Arbeidet ble påstartet i 2013 og fullføres i 2014.	100 000			
Kommunal andel utbygging av mobilnett i Signaldalen Midlene er fremdeles inne i investeringsprogrammet da saken er i en avklaringsfase.	175 000			
EK- innskudd KLP (kr 3 mill over 5 år): Ved bytte av pensjonsselskap må Storfjord kommune inn med egenkapitalinnskudd i KLP. Vi må øke vår eierandel siden vi går inn med flere ansatte enn bare sykepleierne som vi har der pr 2013. Det avtales med KLP å betale inn beløpet over 5 år i stedet for å betale inn alt på en gang.	600 000	600 000	600 000	600 000
Elev-pcer begge skolene: Begge skolene har meldt inn et stort behov for nyere og bærbare elev Pc-er. PC er et av de viktigste verktøy i grunnskolen og dagens elev PC park som er i bruk i grunnskolene, er utdatert og er ikke av en slik stand at de kan oppfylle kravene i læreplanen. Elevene benytter PC som verktøy i oppgaveløsning i flere fag, gjennomføre nasjonale prøver og til eksamen.	163 000			
Saksbehandlings-/arkivsystem Ephorte 5: Oppgradering av saksbehandlingssystemet. Samarbeidstiltak for Nord-Troms for at arkivdokumenter skal tilfredsstillende arkivstandard.	200 000			

Omgjøring av rom på Åsen omsorgssenter: Nytt tiltak for 2014. Som ledd i rådmannens forslag til kortsiktig løsning for sykehjem (se egen sak), legges det inn midler til omgjøring av 2 rom på Åsen omsorgssenter. Arbeidet er beskrevet i rapport fra Rambøll, i tillegg til at deler av arbeidet er kostnadsberegnet av ingeniør i driftsetaten. Det er i tillegg lagt inn en buffer for uforutsette kostnader ved tiltaket.	450 000			
Digitalisering av vann- og avløpsnett: Vi har behov for å få digitalisert vann- og avløpsnettet i kommunen. Dette er viktig både i forhold til brannvann, vannlekkasjer og problemer med avløp. Videre er det behov i forhold til når vi skal sende opplysninger til f.eks. SVV. Vi har ikke kostnadsberegnet tiltaket, men foreslår som en start 100 000 kr til tiltaket	100 000			
Digitalisering av reguleringsplaner: Det må igangsettes arbeid med å få digitalisert reguleringsplanene. Dette er et omfattende arbeid. Det må kjøpes digitaliseringstjenester. I tillegg må det ansettes midlertidig noen som kan jobbe med å knytte endringer av planene inn i systemet. Det er potensielt store konsekvenser for kommunen at saksbehandlere er forventet å levere ut opplysninger om reguleringsplaner. Arkivet i kommunen bør også få midler, fordi det fremdeles er mye arkivering som gjenstår. Det er også et ønske fra Nord-Troms Plankontor å få dette i orden. Det er en helt uholdbar situasjon slik det er i dag.		500 000		
TK-bygget ombygges til branngarasje: TK-bygget isoleres og får hevet taket, slik at bygningen kan brukes som lager for kommunalt utstyr og branngarasje. Det er beregnet en besparelse i utgifter i forhold til at det i dag i tillegg leies to garasjer i Skibotn. Dersom TK-bygget ombygges til dette formålet, kan vi si opp disse to leieavtalene. I tillegg brukes dette bygget som oppmøtested, lager og garderobe for vaktmestrene i Skibotn.	500 000			
Kjøp av kommunal bil til driftsetaten: I forbindelse med nedbemanningprosessen i 2013 ble det bestemt at en vaktmesterstilling skulle deles av to personer. I tillegg har man på grunn av tilrettelegging for arbeidstaker, er en annen av vaktmesterstillingene også delt av to personer. Det er u hensiktsmessig å dele biler for vaktmestrene, og etaten har pr. i dag store utfordringer med å gjennomføre normal drift på grunn av dette.	200 000			
Salg kommunale boliger: Inntekter fra salg av kommunale boliger brukes som midler til andre investeringsprosjekter – planlagt til bruk til andre investeringsprosjekter: 900 000 kroner.				
Salg Njallevuopio: Kommunen planlegger å selge kommunal eiendom. Midlene dette innbringer brukes til å finansiere andre investeringsprosjekter: 500 000 kr.				
Sum investeringer	10 958 000	18 195 000	6 600 000	9 000 000

4 Hovedoversikt drift og investering

4.1 Drift

Hovedoversikt drift

Tall i hele kr	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Brukerbetalinger	-5 315 325	-4 641 479	-4 977 800	-5 801 336	-5 801 336	-5 801 336
Andre salgs- og leieinntekter	-9 652 239	-11 463 281	-15 528 441	-15 516 261	-15 516 261	-15 516 261
Overføringer med krav til motytelse	-38 425 605	-25 264 842	-22 251 102	-22 021 768	-21 431 180	-21 431 180
Rammetilskudd	-85 673 039	-87 921 000	-93 369 000	-93 369 000	-93 369 000	-93 369 000
Andre statlige overføringer	-2 607 122	-290 000	-520 000	-520 000	-520 000	-520 000
Andre overføringer	-7 753 857	-4 376 000	0	-500 000	-1 000 000	-1 000 000
Skatt på inntekt og formue	-30 155 941	-32 178 000	-33 343 000	-33 343 000	-33 343 000	-33 343 000
Eiendomsskatt	-7 439 990	-8 100 000	-8 450 000	-12 950 000	-12 950 000	-12 950 000
Andre direkte og indirekte skatter	-7 130 136	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-194 153 254	-181 234 602	-185 439 343	-191 021 365	-190 930 777	-190 930 777
Lønnsutgifter	114 539 276	106 232 539	100 633 438	105 640 158	105 725 208	105 553 208
Sosiale utgifter	16 678 458	17 203 871	15 546 227	16 750 927	16 750 927	16 750 927
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	25 776 624	29 614 252	25 188 483	24 863 644	24 793 644	24 793 644
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	13 342 411	4 900 171	12 848 632	12 358 632	12 358 632	12 358 632
Overføringer	13 009 152	10 497 116	10 118 072	10 618 072	10 618 072	10 618 072
Avskrivninger	11 379 257	10 763 809	10 763 809	10 763 809	10 763 809	10 763 809
Fordeelte utgifter	-61 079	-2 532 969	205 958	205 958	205 958	205 958
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	194 664 099	176 678 789	175 304 619	181 201 200	181 216 250	181 044 250
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	510 845	-4 555 813	-10 134 724	-9 820 165	-9 714 527	-9 886 527
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-1 061 429	-1 609 404	-1 055 945	-1 055 945	-1 055 945	-1 055 945
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-17 100	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-1 078 529	-1 624 404	-1 070 945	-1 070 945	-1 070 945	-1 070 945
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	6 300 224	6 935 000	6 446 733	6 674 656	6 650 156	7 207 704
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	8 448 762	8 685 000	7 157 648	7 297 591	9 223 511	7 786 074
Utlån	25 131	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	14 774 117	15 665 000	13 649 381	14 017 247	15 918 667	15 038 778
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	13 695 588	14 040 596	12 578 436	12 946 302	14 847 722	13 967 833
Motpost avskrivninger	-11 379 258	-10 763 809	-10 763 809	-10 763 809	-10 763 809	-10 763 809
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	2 827 175	-1 279 026	-8 320 097	-7 637 672	-5 630 614	-6 682 503
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	-32 600	-32 600	-32 600	-32 600
Bruk av bundne fond	-2 195 596	-3 574 431	-3 106 068	-2 906 068	-2 906 068	-2 906 068
Bruk av likviditesreserve	0	0	0	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-2 195 596	-3 574 431	-3 138 668	-2 938 668	-2 938 668	-2 938 668
Overført til investeringsregnskapet	2 615 739	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	1 546 457	6 941 765	5 075 575	5 055 198	5 055 198
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	1 200 000	2 183 765	197 084	1 248 973
Avsetninger til bundne fond	3 307 875	2 007 000	2 017 000	2 017 000	2 017 000	2 017 000
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	5 923 614	4 853 457	11 458 765	10 576 340	8 569 282	9 621 171
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	6 555 193	0	0	0	0	0

4.2 Investeringer

Hovedoversikt investering

	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-14 963	0	-1 400 000	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-1 459 000	-750 000	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0	0	0
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	-5 000 000	0	-1 100 000	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-6 473 963	-750 000	-2 500 000	0	0	0
Lønnsutgifter	3 400	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	21 103 450	23 416 500	10 358 000	17 595 000	6 000 000	8 400 000
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	0	0	0	0	0	0
Overføringer	4 356 658	0	0	0	0	0
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	7 628	0	0	0	0	0
Fordeelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	25 471 136	23 416 500	10 358 000	17 595 000	6 000 000	8 400 000
Avdragsutgifter	988 997	1 000 000	1 000 000	1 200 000	1 400 000	1 600 000
Utlån	2 323 285	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	55 430	0	600 000	600 000	600 000	600 000
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	3 000 000	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	2 457 590	0	1 200 000	1 300 000	1 400 000	1 500 000
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	8 825 302	5 000 000	6 800 000	7 100 000	7 400 000	7 700 000
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	27 822 475	27 666 500	14 658 000	24 695 000	13 400 000	16 100 000
Bruk av lån	-18 760 149	-23 636 500	-10 985 000	-21 595 000	-10 000 000	-12 400 000
Mottatte avdrag på utlån	-2 457 590	-1 000 000	-1 200 000	-1 500 000	-1 800 000	-2 100 000
Salg av aksjer og andeler	-3 000 000	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	-2 615 739	-3 030 000	-873 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Bruk av bundne fond	-988 997	0	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Bruk av likviditetsreserver	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-27 822 475	-27 666 500	-14 658 000	-24 695 000	-13 400 000	-16 100 000
UDEKKET/UIDISPONERT (S = O-R)	0	0	0	0	0	0

5 Budsjettkommentarer

Budsjettinformasjon fra etater og avdelinger.

5.1 Politikk

Budsjettramme 2014: **kr 2 319 796**

5.1.1 Status

Utgiftsnivået er i utgangspunktet ut fra vedtatt budsjett for 2013. Det vil være et usikkerhetsmoment for utgifter til kommunale møter, dersom det blir ekstramøter i året. I tillegg til den fastsatte møteplanen for de folkevalgte organer, kommer det utgifter til andre møter, saksutvalg, ulike ad hoc utvalg, interkommunalt, komiteer, representasjon og lignende.

Formannskapet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal gjennomgå reglementet for politiker-godtgjøringer, herunder ordførergodtgjøringen. Kommunestyret forutsettes å behandle gruppas forslag til endringer i samme møte som årsbudsjettet.

5.1.2 Muligheter og tiltak

Som følge av kommunens økonomiske situasjon fremmer rådmannen flere forslag til reduksjon av driftskostnader

Nye tiltak:

- Det foreslås strukturendringer av den politiske organiseringen. Fra å ha tre politiske styrer; helse-sosial, oppvekst-kultur, plan-drift, foruten nærings-utvalget og administrasjonsutvalget, foreslår rådmannen at samtlige hovedstyrer samt næringsutvalget legges ned fra 01.01.14. Alle saker som tidligere er behandlet i styrene, overføres til formannskapet. Dette gjør at antall møter og møtedager reduseres, faste godtgjøringer til styrelederne bortfaller, det samme gjør møtegodtgjørelser, reise - i tillegg til administrasjonsressurser som medgår ved gjennomføringen av møter.

Strukturendringen har betydning for bemanningen i serviceavdelingen ved at arbeidsoppgaver tilknyttet møteaktiviteten bortfaller (se nye tiltak under sentraladministrasjonen nedenfor). Beregnet estimat for besparelser kr. 100.000.

- Avisen Kommunal Rapport sendes i dag ut til samtlige kommunestyrerepresentanter. Rådmannen foreslår at dette abonnementet sies opp fra 01.01.14. Besparelse kr. 25.800.
- For mange år siden ble det innført en særskilt lokal tilskuddsordning til de politiske partiene. Dette utbetales i tillegg til det statlige tilskuddet. Rådmannen tillater seg å anta at aktiviteten i partiapparatene ikke medfører økonomiske utgifter som overgår det statlige tilskuddet. Besparelse kr. 40.000.
- Storfjord kommune melder seg ut av samarbeidet i Tornedalsrådet fra 2015 og ut økonomiplanperioden. Besparelse kr. 62.000,- pr. år.

5.2 Sentraladministrasjon

Budsjettramme 2014: **kr 11 585 258**

5.2.1 Status

Sentraladministrasjonen (rådmannskontor, lønn- og personal, serviceavdeling, økonomi og IT-avdeling) drives i utgangspunktet på samme nivå som i 2013. Det er foretatt en god del kutt i rammen direkte, som i all hovedsak gjelder innkjøpsdelen. Som en midlertidig ordning for 2014, blir 25 %-hjemmel som It-konsulent overført til driftsetaten for å ivareta oppmålingstjenester.

5.2.2 Muligheter og tiltak

Nye tiltak i driftsbudsjettet:

- Det vises til forslag til strukturendringer og nedleggelse av de faste hovedstyrene. Rådmannen foreslår i tillegg at sentralbordet automatiseres, og at bemannet sentralbord derved opphører. Innringing skjer da ved at man foretar tastevalg for direkte kontakt enten til etat/avdeling eller saksbehandlere. En slik reduksjon i tjenester og oppgaver vil tilsvare en reduksjon av bemanningen med 50 %-stilling. Halvårseffekt i 2014 på kr. 100.000.
- Som følge av foranstående oppgaveendringer og oppgavefordelinger i sentraladministrasjonen, vil rådmannen gjennomføre en intern overføring av inntil 50 % stillingsressurs fra service til personalavdelinga i løpet av 2014. Ingen kostnad.
- Kommunestyret har opprettet tre hjemler for inntak av lærlinger. Det ble ikke tatt inn noen nye lærlinger nå i høst. Rådmannen foreslår at kommunen avventer inntak av lærlinger i budsjettåret 2014 og 2015. Innsparing kr. 113.850.
- Kommunen har frikjøpt hovedtillitsvalgte fra Fagforbundet i 60 % og Utdanningsforbundet i 20 %. Dette er prosentstørrelser som er utover den faktiske utregningen iht. medlemstall og frikjøp. Rådmannen har innhentet nye medlemstall fra organisasjonene som gjør at frikjøpet kan reduseres med henholdsvis 8 % (FF) og 6 % (UF). Det vil bli avholdt drøftingsmøter etter Hovedavtalen med tanke på en slik reduksjon. Besparelser hhv kr. 19.000 og 15.000 (halvårseffekt).
- I 2007 ble det inngått avtale med ASVO om å frakte møtepapirer i forbindelse med politiske møter. Nå er situasjonen endret med innføring av ipad og dermed mindre behov for frakt. Rådmannen vil si opp fraktavtalen med virkning fra 01.01.14. Besparelse kr. 22.000.

- Kommunen har i flere omganger mottatt midler fra pensjonsforvalter Storebrand i forbindelse med kommunens hms-arbeid. Rådmannen foreslår at man i 2014 bruker av dette fondet til å finansiere kommunens hms-tiltak. Dette reduserer driftsbudsjettet tilsvarende. Bruk av fond kr. 200.000.

5.3 Oppvekst og kultur

Budsjetttramme 2014: **kr 39 790 786**

5.3.1 Status

Budsjettforslaget for 2014 er i hovedsak videreført på det driftsnivået som er forutsatt i økonomiplanen for Oppvekst og kulturetaten i budsjettvedtak 2013-2016.

Statlige føringer og vedtak som har betydning for budsjett 2014:

- Maksimalprisen for barnehagehagesatser kr. 2 360,- for hel plass pr. måned.
- Helårsvirkning som innebærer økning av minimumstilskudd private barnehager til 96 % for hele 2014 jfr. forskrift om likeverdig behandling av kommunale og private barnehager.
- Opptrapping mot to barnehageopptak - som betyr: Rett til plass for barn født i september og oktober. Rammetilskuddet til kommunene er derfor foreslått økt på barnehagesektoren. Økningen er ikke tilført barnehagene i kommunens budsjett.
- Kulturskoletime i skole/SFO tid, er lagt in rammeoverføringene til kommunene med helårsvirkning for 2014.
- Valgfag innføres på alle trinn i ungdomsskolen. Høsteffekten av valgfag 10.trinn kompenseres til kommunene.
- Grunnskolestruktur - vedtak i kommunestyresak 38/13: "Beholde dagens struktur frem til høsten 2018 da det pr. i dag ser ut til at klassene blir stabilt mindre over tid på ungdomstrinnet. Herunder er det en forutsetning at grunnskolebudsjettene skal innarbeide kommunestyrets vedtatte innsparingsplan fra og med 2014, i form av

andre organisatoriske grep på den enkelte skole.”

Dette er innfridd og med større økonomisk uttelling enn forutsatt for grunnskolene, da det er lagt inn nedtak av 2, 5 lærerstillinger f.o.m høst 2014. I løpet av budsjettåret 2013 er ytterligere en halv lærerstilling tatt ned som ikke var med i opprinnelig budsjett for 2013.

5.3.2 Muligheter og tiltak

Som følge av kommunens økonomiske situasjon fremmer rådmannen flere forslag til reduksjon av driftskostnader

Nye tiltak i driftsbudsjettet:

Tiltakene i tabellen under er beregnet for 2014 og de fleste med 5 mnd effekt. For 2015 vil sparetiltakene ha helårseffekt.

Tiltak:	2014
Inngangspenger konserter kulturskolen	-8000
Prisøkning instrumentleie	-3 500
Svømmeundervisning (skyss og lokalleie) 2014 (LHL) 2014 (vår og høst)	395 000
Reduksjon antallet kontaktlærere Hatteng skole (reducere funksjonstillegg) fra 1.8	-27 500
Reduksjon tjenestenivå tilsv. 100 % lærerhjemmel (spesialundervisning) Hatteng 1.8	-215 415
Reduksjon tjenestenivå tilsv. 100 % lærerhjemmel Hatteng skole fra 1.8	-208 332
Reduksjon antallet kontaktlærere Skibotn skole (reducere funksjonstillegg) fra 1.8	-18 333
Reduksjon tjenestenivå kulturskole tilsvarende 0,7 årsverk fra 1.8	-145 000
Reduksjon tjenestenivå tilsv.50 % lærerhjemmel Skibotn skole fra 1.8	-98 500
Økt foreldrebetaling SFO med 20 % fra 1.1.14	- 50 000
Økt foreldrebetaling Kulturskolen med 20 % 1.1.14	-30 000
Redusert tjenestenivå ved å halvere tilbud om fritidsklubb tilsv. 35 % stilling fra.1.8.14	-65 000
Redusere tjenestenivå merkantil støtte grunnskoleledel Skibotn skole tilsv. 10 %	-23 000
Oteren barnehage, innarbeide lovpålagt spesialpedagogisk tiltak	172 000
Furuslottet - en av tre avdelinger legges ned, inkl. nedtak adm. ressurs styrer	-556 800
Fjerne kommunens tilskuddspott «Frie kulturmidler» 2014	-65 000
Halvere kommunens tilskudd til drift av bedehuskapellet Skibotn	-25 000
Halvere kommunens tilskudd til Stiftelsen Lassagammi	-25000
Fjerne dekning tannlegeskyss foreldre	-10 000
Fjerne tilskudd Halti kvenkultursenter – oppheve vedtak om driftsstøtte	-22500
Midlertidig overflytting hjemmel 40 % kultur over til næring	-200 588
Oppretting logopedhjemmel	42 300
	-1 108 168

For å lese mer om hvert tiltak – hva det innebærer og kort om konsekvens – se vedlegg 16.

Konsekvensjusteringer i budsjettet av inntekter og utgifter som følger av endringer i løpet av året og som ikke framkommer av tiltakslista:

1. Det er lagt inn en økning fra 2013 til 2014 på ca. 1 million i konsekvensjustert budsjett for å dekke inn refusjoner Storfjord kommune må dekke for grunnskoleopplæring og spesialundervisning for barn som er fosterhjemsplassert i andre

kommuner. Dette er en kostnad vi ikke kan la være å dekke.

2. Midlertidig økning av assistentressurs 50 % stilling Oteren barnehage pga enkeltvedtak barn. Lagt inn for 2 år. Ressursen er iverksatt i løpet av 2013.

Nye betalingssetter:

Rådmannen legger fram forslag til nye betalingssetter i barnehage, SFO, kulturskole og voksenopplæring. Satsene foreslås justert opp med 20 %. Pris for ekstradager økes, samt lån av instrumenter og utstyr høynes.

Betalingsordning	Sats for 2013	Forslag sats for 2014	Gjelder fra
Skolefritidsordning 100 % plass Timepris korttidsopphold Sommer SFO	kr. 1 776, - kr. 50, -	kr. 2131 kr. 60,- Barnehagesats omregnes til uker og dager	1.1.2014 1.1.2014 2014
Barnehage, fulltidsplass Ekstra dag Kostpenger pr. mnd Gebyr for for-sent hentede barn i barnehage og SFO	kr. 2 330,- kr.174,- kr. 300,- kr. 300 for hver påbegynt time	kr. 2 360 kr. 200, - kr. 300, - kr. 300 for hver påbegynt time	Fast pris (statlig) 1.1.2014 uendret Uendret, men tilføyd SFO
Kulturskole Ene - undervisning Gruppeundervisning Instrumentutlån pr. halvår Utstyrlån lag/foreninger:	kr. 1 993 kr. 1 812, - kr. 934 kr. 150 pr. halvår kr. 100 pr.døgn	kr. 2391 kr. 2174 kr. 1 200 pr. halvår kr. 1000 pr. døgn kr. 2000 inkl tekniker	1.1.2014 1.1.2014 1.1.2014 1.1.2014 1.1.2014
Voksenopplæring: Timepris for norskopplæring for voksne innvandrere uten rett og plikt.	kr. 50,-	kr. 60, -	1.1.2014

Tabell: Samlet oversikt over forslag til satser

5.4 Helse- og omsorg

Budsjettramme 2014: **kr 53 765 098**

5.4.1 Status

Budsjettet er i hovedsak videreført på nivået lagt i økonomiplanperioden etter reduksjoner lagt inn i budsjett 2013. Helse- og omsorgsetaten ble i budsjettvedtak 99/12 av 20.12.12 tildelt en foreløpig nettoramme på 55 403 201 kroner. Konsekvensjustert budsjett ligger i dag på 54 377 073 kroner tilsvarende en reduksjon på kroner 1 026 128 kroner.

Statlige føringer og vedtak som har betydning for budsjettet 2013:

- Reduksjon i statens kompensasjonsgrad innenfor ressurskrevende tjenester, fra 80 % til 77 %
- Styrking av helsestasjons- og skolehelse-tjenesten (tildeles i rammen)
- Økning i kommunal egenandel for plassering av barn i barneverninstitusjon
- Kommunalt ansvar for beskyttet tilsyn med samvær foreldre-barn i barneverntjenesten
- Øremerket tilskuddsordning til styrking av kommunalt barnevern videreføres og økes. Det er mulig for kommunene å søke på økt tilskudd til stillinger og kompetansehevede tiltak.
- Reduksjon som over rammen som følge av anslått utgiftsreduksjon for øyeblikkelig hjelp i forbindelse med samhandlings-reformen
- Kommunestyrevedtak 99/12 – Budsjett 2013 – økonomiplan 2013 – 2016 med reduksjon i stillinger, opprettelse av ett

sykehjem i Storfjord kommune, arbeid med interkommunalt samarbeid barnevern og evaluering av legevaktavtalen.

- Kommunestyrevedtak 37/13 Regulering av budsjett 2013 og økonomiplan 2013 – 2016. Midlertidig stenging av Skibotn omsorgssenter i 2014.

Tilleggsproposisjon for statsbudsjettet ble lagt frem av Høyre/FrP-regjeringen 8. november 2013. Forslagene som er lagt frem her er ikke vedtatt av Stortinget og er heller ikke innarbeidet.

5.4.2 Muligheter og tiltak

Som følge av kommunens økonomiske situasjon fremmer rådmannen flere forslag til av tiltak som reduserer årlige driftskostnader.

Nye tiltak i driftsbudsjettet:

Det gjøres oppmerksom på at tiltakene for 2014 (stillinger) er beregnet med 6 mnd effekt. For 2015 vil tiltakene få helårseffekt. Tabellen under viser samlet oversikt over tiltakene i helse- og omsorg

Tiltak:	Økte inntekter/ reduserte utgifter	Økte utgifter/ reduserte inntekter
Redusert tjenestetilbud gjennom redusert jordmorhjemmel fra 50 – 30 %	55 383	
Felles legevakt med Balsfjord og Lyngen kommuner, redusert antall legevakter pr år	150 000	
Endre legevakt-telefoni fra Hjelp 24 til Tromsø kommune	40 000	
Inkludere 20 % gjeldsrådgiver i stillingen som boveileder, flytte stillingen til økonomiavdelingen	0	
Bosetting av to nye flyktninger	352 000	
Lovpålagt barneverntiltak		630 000
Gjennomgang turnus i pleie og omsorg	50 000	
Redusert tjenestetilbud, fjerne kommunal deltakelse i eldrekafeen 20 %	41 607	
Redusert tjenestetilbud, fjerne kommunal deltakelse i tirsdagsklubben 20 %	86 426	
Økt bemanning helg på Åsen, jfr. Alternativ 2 i Sykehjemssaken		239 200
Redusert tjenestenivå merkantil tjeneste ved sykehjemsavdelingen tilsvarende 10 %	22 466	
Redusert lederressurs i pleie og omsorg tilsvarende 30 %	77 430	
Redusert tjenestetilbud gjennom redusert vaktlengde i PU-tjenesten	75 000	
Redusert tjenestetilbud gjennom reduksjon med en 100 % stilling i rus/psykisk helse	240 155	
Redusert tjenestetilbud hjelpemiddelkontakt 10 %	18 625	
Redusert tjenestetilbud reduksjon kreftsykepleier 40 %	97 761	
Midlertidig stegning av frivilligsentralen (100 % stilling)	151 507	
Flere mottakere av omsorgslønn, pårørende til eldre		150 000

Konsekvensjusteringer i budsjettet av inntekter og utgifter som følger av endringer i løpet av året og som ikke fremkommer i tiltakslisten:

1. Det er gjort en betydelig reduksjon i antallet stillinger i helse- og omsorgsetaten i

kommunestyresak 99/12. Disse kuttene får full effekt fra 2014. Det er derfor flere av avdelingene som i 2014 får en lavere ramme enn for 2013.

2. I tillegg er det lagt inn endringer som følge av forslag i Statsbudsjettet, eksempelvis ressurskrevende brukere og satser for plassering i institusjon.

Endring i forutsetninger:

Helse- og omsorgsetaten er ikke en statisk tjeneste. Behovet hos brukerne endrer seg, for å håndtere dette er det viktig å ha en dynamisk tjeneste som kan endre seg. Videre er det lagt

ned et stort arbeid i etaten i 2012 og 2013 for å få redusert utgiftene slik at nivået blir bærekraftig innenfor kommunens rammer.

Egenbetalinger:

Rådmannen foreslår økning på 20 % for egenandeler.

Egenandel på praktisk bistand fremkommer i tabell under:

	Inntil 2 G	2-3 G	3-4 G	4-5 G	Over 5 G	Selvkost
	Kommunen forholder seg til vederlagsforskriften	Kr. 858	Kr 1411	Kr 1650	Kr 2508	Kr 290 (beregnet ut fra et årsverk fagarb.)
Differanse		Kr 143	Kr. 235	Kr. 275	Kr. 418	

Øvrige pleie- og omsorgstjenester prises i hht til oversikt i følgende tabell:

	Matombringning	Trygghetsalarm	Korttids opphold	Langtidsopphold	Dagopphold
	uten dessert, kr 100 med dessert, kr 113	Kr 274	Kommunen forholder seg til vederlagsforskriften	Kommunen forholder seg til vederlagsforskriften	Kost, kr 85
Differanse	uten dessert, kr. 17 med dessert, kr. 19	Kr. 46			Kr 14

5.5 Næring

Budsjettramme 2014: **kr 1 071 162**

5.5.1 Status

Næringsetaten vil i 2014 drives på et noe lavere nivå enn i 2013. Næringsavdelingen har i løpet av høsten 2013 fått på plass en næringsrådgiver som skal arbeide utadrettet mot næringslivet i kommunen. I tillegg arbeides det i avdelingen videre med en del eksternt finansierte prosjekter innenfor reiseliv og internasjonalt samarbeid.

Jordbrukssjefen har permisjon og det tas sikte på å videreføre avtalen med Balsfjord om å kjøpe jordbruksfaglige tjenester. Det skal fortsatt kjøpes inn skogbruksfaglige tjenester fra Lyngen, og planleggertjenester fra Nord-Troms plankontor.

5.5.2 Muligheter og tiltak

Som følge av budsjettsituasjonen, fremmer rådmannen flere tiltak som vil være av midlertidig karakter.

Nye tiltak:

- Rådmannen foreslår at ordførerens næringsrettede aktivitet i 2014 kan dekkes av næringsfondet noe som anslagsvis vil utgjøre kr 150 000. Dette vil medføre at det blir tilsvarende mindre å tildele i tilskudd etter søknader om midler fra det kommunale næringsfondet.
- Midlertidig overflytting av 40 % kulturkonsulentstilling til arbeid med prosjekt «Småkommuneprogrammet». Dette prosjektet finansieres med eksterne midler fra Troms fylkeskommune i forbindelse med småkommunesatsinga.

- Midlertidig overflytting av 20 % stilling i Driftsetaten til arbeid med infrastruktur/satsning på boligutbygging og tilrettelegging for næringsarealer i forbindelse med prosjekt «småkommuneprogrammet».
- Arbeid med boligutbygging/utvikling/infrastruktur dekkes av kommunalt næringsfond med kr 100 000. Dette vil medføre at det blir tilsvarende mindre å tildele i tilskudd etter søknader om midler fra det kommunale næringsfondet.
- Kjøp av jordbruktjenester dekkes av næringsfond med kr 250 000. Dette vil medføre at det blir tilsvarende mindre å tildele i tilskudd etter søknader om midler fra det kommunale næringsfondet.

5.6 Plan- og drift

Budsjettramme 2014: **kr 14 071 564**

5.6.1 Status

Budsjettforslaget for 2014 har hatt en grundig gjennomgang av utgiftspostene og inntekstpostene i forhold til det som var lagt i økonomiplanen for kapittel 1.6 og 1.7. Plan- og driftsetaten ble i budsjettvedtak 2013-2016 tildelt en foreløpig nettoramme på kr. 12 106 175 for 2014.

For noen få år siden ble kravene til kommunal saksbehandling skjerpet gjennom ny Matrikkellov, Plan- og bygningslov og Naturmangfoldslov. Året 2013 har vært i stor grad vært brukt til å sette i gang et arbeid med å finne ut av status i saker, i tillegg til at det har vært et presserende behov for å etablere rutiner for arbeidet. Det har i arbeidet med å lage

budsjett for 2014 vært igangsatt et større oppryddingsarbeid med å gjøre budsjettet for 2014 mer realistisk enn det som tidligere år har vist. Det reviderte budsjettet gir ikke åpninger for noen særlig grad av uforutsette utgifter. Det er foreslått en betydelig økning, men dette skyldes i stor grad økninger i eiendomsutgifter, strøm osv. Det har de siste årene vært et forholdsvis stort underskudd på disse kapitlene til tross for innførte innkjøpsstopp. Grunnen til dette synes å være at beløp fra tidligere år bare har blitt videreført uten at man har tatt høyde for de økningene som har overskredet beregnet prisstigning. Arbeidet med å utarbeide et «nytt» budsjett for disse to kapitlene har vært svært tidskrevende. Det har også vært ryddet opp i urealistiske inntekter. Herunder tilskudd som har vært gitt i en kort periode, men som har blitt hengende igjen i konsekvensjustert budsjett.

I forkant av arbeidet med budsjett 2014, har det vært sett på fordeling av vaktmesterressurser ut på de ulike ansvarene. Dette har medført at vaktmesterressursene er fordelt ut med ulike prosentsetser på de ulike arbeidsoppgavene som etaten driver. Dette vil være et veiledende tall og det vil alltid være slik at noen ganger arbeider man hele dager med f.eks. vann eller vei. Men over hele året ser man for seg en viss fordeling.

5.2.2 Muligheter og tiltak

Som følge av kommunens økonomiske situasjon fremmer rådmannen flere forslag til av tiltak som reduserer årlige driftskostnader.

Nye tiltak i driftsbudsjettet:

Det gjøres oppmerksom på at tiltakene for 2014 (stillinger) er beregnet med 6 mnd effekt. For 2015 vil tiltakene få helårseffekt. Tiltakene fremkommer i tiltaksliste på neste side

Tiltak:	Økte inntekter/ reduerte utgifter	Økte utgifter/ reduerte inntekter
Midlertidig overføring av 20 % stilling i Plan- og driftsetaten til arbeid med infrastruktur/satsning på boligutbygging og tilrettelegging for næringsarealer ifm prosjekt "Småkommuneprogrammet" (finansieres av eksterne midler fra Troms Fylkeskommune ifm småkommunesatsninga)	100 000	
Redusere tildeling fra KNF. Midlene skal gå til å dekke lønn for arbeidet med boligutbygging/utvikling/infrastruktur.	100 000	
Redusere tjenestenivå/lederressurs tilsvarende 20 % stilling ledende renholder	44 800	
Stilling i plan- og driftsetaten holdes vakant i 2014 grunnet AFP-avgang	543 860	
Kom-tekmodul for festeavgifter innføres		18 000
Årlig bytting/vedlikehold av sluser (vann/avløp)		50 000
Øke avgiftene for avløp med 10 % i henhold til selvkost	300 000	
Innføring av nytt utleiereglement for leie av kommunale bygg	140 000	
Reduksjon av vedlikehold kommunale boliger i 2014	100 000	
Garderobe vaktmestre i Skibotn: følge Arbeidstilsynets pålegg om ren/skitten sone. TK-bygget benyttes til formålet		30 000
Avvik brann: mellomdør på ni beboerrom ved Åsen fjernes		35 000
Avvikle ordning med kommunalt tilskudd til spredt boligbygning	140 000	
Nedtak av tjenesteomfang tilsvarende 30 % stilling vaktmestertjenester fra 01.07.14	79 222	

6 Utvalgte Kostra nøkkeltall

Utvalgte nøkkeltall er hentet fra Kostra.

KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Tabellen viser utvalgte nøkkeltall som gir en oversikt over hovedtall for kommunen sammenlignet med egen kommunegruppe, Troms fylke og landet utenom Oslo. Kostra er også ment som

styringsinformasjon og verktøy i kommunens planlegging framover.

Prioriteringer: denne tabellen viser hvordan kommunens frie inntekter er fordelt til ulike formål

Produktivitet/enhetskostnader: viser kostnader/bruk av ressurser i forhold til tjenesteproduksjon

	Storfjord 2012	Troms 2012	Landet utenom Oslo 2012	Kostra gr 6 2012
Finansielle nøkkeltall				
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i prosent	-0,3	3,6	2,1	2
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i prosent	-1,5	2,2	2,6	3,3
Frie inntekter i kroner per innbygger i kroner	62 235	49 305	45 685	65 572
Netto lånegjeld i kroner per innbygger i kroner	82 167	65 630	44 301	58 283
Prioriteringer				
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	114 264	121 207	114 925	125 915
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	138 241	106 374	96 202	148 229
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	3 292	2 403	2 089	4 443
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	23 412	16 870	15 295	27 919
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	1 697	2 109	2 715	2 029
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	8 623	7 981	6 811	9 419
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	11 204	4 756	3 955	10 624
Produktivitet/enhetskostnader				
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	161 049	160 779	157 331	164 696
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, spesialskoler, skolelokaler og skoleskyss (202, 214, 222, 223), per elev	134 821	108 600	96 947	147 688
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10. årstrinn	7	12,3	14,6	9,1
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	235 424	236 866	214 479	227 341
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 505 765	973 112	942 904	964 509
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	4 358	3 687	3 112	3 923
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	5 128	3 183	3 437	3 244
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 866	2 810	2 438	2 507
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (kalenderdager) Dager	30	78	66	55
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	87 400	116 461	118 616	80 881

7 Målstyring

Innenfor dette området har arbeidet startet, men det er et arbeid som ikke er ferdigstilt. I løpet av økonomiplanperioden er ambisjonen å ha et velfungerende styringssystem på plass.

7.1 Mål og resultater

Storfjord kommune har tidligere hatt fokus kun på neste års budsjett og har styrt etter økonomisk resultat. Med regnskapsmessige underskudd fra 2010 – 2012 viser det seg at det har vært og er et misforhold mellom driftsutgifter og inntekter.

I tillegg har Storfjord kommune mye å hente på å integrere overordnede målsettinger i de ulike kommunedelplanene inn i handlingsdel som er økonomisk forankret. De vedtatte overordnede målsettinger har mindre verdi dersom de ikke er økonomisk forankret, og kommunen har heller ikke de styringsdokumentene som er nødvendig.

Denne formen for styring har vist seg ikke å fungere optimalt, heller ikke økonomisk. Dette er imidlertid i ferd med å endre seg da det er fokus på mål og strategier og resultater iht. dette.

Det er derfor nødvendig å fortsette det arbeidet som er igangsatt, men som på langt nær er ferdigstilt, og få dette implementert og forankret både blant politikere, administrasjon og tjenesteleverandører.

Fra å styre på økonomi og tiltak til mål og resultater, er det nødvendig å endre på styringssystemet. Dette fordrer overordnede politiske målsettinger. På bakgrunn av de overordnede målsettingene utarbeides handlingsdelen som skal være sammenfattende med økonomiplanen. Målsettingene og resultatkravene i handlingsdelen/økonomiplanen skal være sammenfallende med de overordnede målsettingene. Målsettingene og resultatkravene utarbeides av administrasjonen iht. dette. Storfjord kommune har tidligere ikke hatt fokus

og prioritet på ressurser og kompetanse til styringssystem, plan- og måloppfølging. Dette fokuset har endret seg.

7.1.2 Målsetting med styringssystemet

Fra å styre på økonomi og tiltak til mål og resultater, må styringssystemet endres. Dette bygger på overordnede politiske målsettinger og vil gi en sammenheng mellom de politiske, administrative og faglige målsettinger.

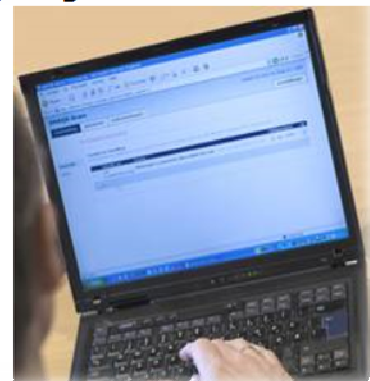
Øke administrativ gjennomføringsevne. Ved å etablere målbare mål vil man få et verktøy til å kontrollere kvaliteten på den tjenesteproduksjonen kommunen leverer.

For det tredje er det et mål å komme ut av ROBEK innen 2017, basert på et helhetlig styringssystem gjennom hele kommunen samtidig som vi leverer gode tjenestetilbud og utvikler kommunen innenfor de gitte rammene.

Styring av miljø- og kvalitetsarbeidet

Management stem er et elektronisk styringssystem og registrering av løp- og samarbeidet.

Management stem er tilgjengelig

7.1.3 Roller og ansvar

For å få til en helhetlig målstyring er det av avgjørende betydning at både politikere, administrasjon og tjenesteleverandører har felles mål og samme forståelse og erkjennelse av mål, roller, ansvar og prosessen.

Politikerne må også få økt kunnskap om hva målstyring innebærer, når og hvordan den politiske innflytelsen skal være. Politikerne har definert de overordnede målene i kommuneplanen. Med målstyring som verktøy vil politikerne styre gjennom mål, resultater og rammetildeling.

Parallelt med dette skal etater og avdelinger jobbe med tiltak, forståelse av tenking og metode for å få på plass gode målformuleringer. I mål- og tiltaksdelen er det nødvendig å ha med ansatte i utformingen av dette. Prosessen har startet, mål og strategier er vedtatt i kommunestyret i oktober 2012, og arbeidet med tiltak for måloppnåelse i de ulike avdelingene er i gang og vil ha fullt fokus også i 2014.

7.1.4 Årshjulet for Storfjord kommune

Årshjulet skal beskrive hensikt og funksjon, styrings- og dialogarenaer, og den skal beskrive sammenhengen mellom arenaer og dokumenter. Videre skal det avklare milepæler og prosesser, herunder dokumentstrøm, kartlegginger, avklarte mål, prosesser og arbeidsdeling.

Det gir også oversikt over hvordan arbeidet med ulike dokumenter og prosesser skal fases inn i forhold til hverandre:

- ulike rapporteringer
- politisk behandling gjennom kalenderåret
- tidfesting av egen aktivitet

Årshjulet er med på å gjøre prosessen effektiv og unngå ekstraarbeid, og det er grunnlaget for dialogen på alle nivåer.

Årshjulet presenteres på neste side.

